

Załącznik nr 1 do zarządzenia
Nr 005.027.2024 Burmistrza Czarnego
z dnia 23 lutego 2024 r.

PROJEKT

**Uchwała Nr ... 2024
z dnia 2024 r.
Rady Miejskiej w Czarne**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+

*Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz.U.2023r. poz. 40 ze zm.), art. 17 ust. 1 z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j.: Dz.U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.), uchwały nr 0007.34.2023 Rady Miejskiej w Czarne z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czarne oraz uchwały nr 0007.61.2023 z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+, **Rada Miejska w Czarne uchwala co następuje:***

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+ w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały, jako podstawowe i strategiczne narzędzie wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji, integrujące w sposób kompleksowy wszystkie elementy procesu rewitalizacji na terenie Gminy Czarne.

§ 2.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Burmistrzowi Czarne

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Uzasadnienie dla
Uchwały Nr ... 2024
z dnia 2024 r.
Rady Miejskiej w Czarne**

Uchwałą nr 0007.61.2023 z dnia 30 listopada 2023 r. Rady Miejskiej w Czarne, przystąpiono do sporządzenia „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+”.

Dokument opracowano dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego uchwałą nr 0007.34.2023 Rady Miejskiej w Czarne z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czarne.

GPR opracowano w trybie zgodnym z ustawą o rewitalizacji, przy szerokim udziale społecznym. Dokument otrzymał pozytywne uzgodnienie podmiotów opiniujących wskazanych w ustawie o rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+, to wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Ze względu na różnorodność aspektów i interesów wszystkich uczestników procesu rewitalizacji Gminny Program Rewitalizacji będzie instrumentem, który pozwoli na prowadzenie procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z celami wszystkich zaangażowanych.

Biorąc powyższe pod uwagę, podjęcie uchwały w przedmiotowej sprawie jest zasadne.

Załącznik uchwały
NrRady Miejskiej w Czarnem
z dnia r.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY CZARNE 2023+

Data opracowania: 22 luty 2024

Zamawiający:

Urząd Miasta i Gminy Czarne

ul. Moniuszki 12

77-330 Czarne

Wykonawca:

Kreatus sp. z o.o.

43-300 Bielsko-Biała, 11 Listopada 60-62

nr KRS: 0000482632, NIP: 9372667946, REGON: 243401618

tel.: + 48 33 300 34 80, fax.: +48 33 300 30 87

e-mail: biuro@kreatus.eu

SPIS TREŚCI

1 WSTĘP I ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY CZARNE 2023+.....	7
2 OBSZAR REWITALIZACJI I JEGO DIAGNOZA.....	10
2.1 WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI – SYNTEZA „DIAGNOZY SŁUŻĄCEJ WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY CZARNE”	10
2.2 SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	13
2.2.1 SFERA SPOŁECZNA	13
2.2.2 SFERA GOSPODARCZA.....	16
2.2.3 SFERA ŚRODOWISKOWA.....	17
2.2.4 SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA.....	18
2.2.5 OBSZAR REWITALIZACJI GMINY CZARNE – OPINIA INTERESARIUSZY OBSZARU REWITALIZACJI	20
2.2.6 POTENCJAŁ ROZWOJU OBSZARU REWITALIZACJI	24
2.3 SYNTEZA DIAGNOZY POGŁĘBIONEJ OBSZARU REWITALIZACJI.....	25
3 INTEGRALNOŚĆ SYSTEMU WIZJI, CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ	31
3.1 USPÓJNIONA WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI GMINY CZARNE	31
3.2 INTEGRACJA WIZJI, CELÓW, KIERUNKÓW DZIAŁAŃ I PRZEDSIĘWZIĘĆ	32
4 PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE.....	35
4.1 PLANOWANE PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	35
1. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI	37
2. PROMOCJA ZDROWEGO TRYBU ŻYCIA WŚRÓD MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI	38
3. ROZWÓJ OFERTY SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO	39
4. NASZA FIRMA - ZAJĘCIA AKTYWIZUJĄCE I ROZWIJAJĄCE POTENCJAŁ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ UCZNIÓW ZAMIESZKUJĄCYCH OBSZAR REWITALIZACJI.....	40
5. POSTAW PIERWSZY KROK WE WŁASNY BIZNES.....	40
6. POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY NA OBSZARZE REWITALIZACJI	41
7. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI	42
8. DZIAŁANIA SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA	43
4.2 CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH DOPUSZCZALNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	44
1. ANIMACJA LOKALNA PRZECIWDZIAŁANIEM WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	44

2.	CZARNEŃSKI BIZNES KLUB	45
----	------------------------------	----

5 SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	46
--	-----------

6 MECHANIZMY SŁUŻĄCE INTEGROWANIU DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	49
---	-----------

7 REALIZACJA ZASADY PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ I PARTNERSTWA	57
--	-----------

7.1 IDENTYFIKACJA INTERESARIUSZY PROCESU REWITALIZACJI	57
--	----

7.2 PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA RÓŻNYCH ETAPACH PRZYGOTOWANIA PROGRAMU	60
--	----

7.3 PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE WDRAŻANIA I OCENY REALIZACJI PROGRAMU	64
--	----

7.4 OPIS WŁĄCZENIA PARTNERÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH ZGODNIE Z ART. 36 USTAWY WDROŻENIOWEJ	66
--	----

8 ZARZĄDZANIE GMINNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI.....	68
---	-----------

8.1 OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA GMINNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI.....	68
---	----

8.2 RAMOWY HARMONOGRAM DZIAŁAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	73
--	----

9 SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	74
---	-----------

9.1 METODYKA MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	74
---	----

9.2 MONITOROWANIE POSTĘPU W REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	76
--	----

9.3 OCENA STOPNIA REALIZACJI CELÓW GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z UŻYCIEM INFORMACJI O STANIE OBSZARU REWITALIZACJI	79
--	----

9.4 OCENA AKTUALNOŚCI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	81
---	----

10 POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	82
--	-----------

10.1 POWIĄZANIA ZE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY CZARNE	82
--	----

10.2 POWIĄZANIA Z PLANEM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO (PZPWP)	83
--	----

10.3 POWIĄZANIA ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2030 (SRWP).....	85
---	----

10.4 POWIĄZANIA ZE STRATEGIĄ ROZWOJU MIASTA I GMINY CZARNE NA LATA 2016-2022	87
--	----

10.5 POWIĄZANIA ZE STRATEGIĄ ROZWOJU SPORTU I TURYSTYKI DLA GMINY CZARNE NA LATA 2014-2020	88
--	----

11 OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH DOTYCZĄCYCH ZASOBU MIESZKANIOWEGO	89
---	----

12 KOMITET REWITALIZACJI.....	89
-------------------------------	----

13 SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI	91
---	----

14 SPOSÓB REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	92
---	----

14.1 ZAKRES NIEZBĘDNYCH ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	92
---	----

14.2 ZAKRES MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KONIECZNYCH DO UCHWALANIA ALBO ZMIANY	93
--	----

14.3 MIEJSCOWY PLAN REWITALIZACJI.....	95
--	----

15 SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	95
---------------------------	----

SPIS WYKRESÓW	95
---------------------	----

SPIS TABEL	95
------------------	----

SPIS RYSUNKÓW	96
---------------------	----

1 WSTĘP I ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY CZARNE 2023+

Z definicji rewitalizacji, ujętej w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji¹ wynika, że obejmuje ona proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany z udziałem gminnego programu rewitalizacji.

Gmina Czarne przystąpiła do opracowania programu, o którym mowa w rozdz. 4 ustawy o rewitalizacji, mając na celu kontynuowanie tego procesu, uruchomionego w 2016 r.

Pierwszy Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Czarne na lata 2016-2023, przyjęty uchwałą nr 0007.39.2017 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 21 czerwca 2017 roku obejmował swym zasięgiem ulice Ciasną, Cichą, Kościelną, Kościuszki, Mickiewicza, Plac Wolności, Podmurną, Poprzeczną, Przemysłową i Zamkową. Liczba osób zamieszkałych na terenie obszaru rewitalizacji wynosiła 1 417 osób (15,55%) ogólnej liczby ludności Gminy Czarne, a powierzchnia – 14,08 ha (0,06% powierzchni Gminy Czarne). Jednak pomimo realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, niektóre obszary nie doświadczyły przemian, a zdiagnozowane problemy nie uległy widocznej poprawie. Dodatkowo niekorzystne uwarunkowania zewnętrzne, związane m.in. ze zmianami czynników makroekonomicznych lub epidemią COVID, wpłynęły na ograniczenie pozytywnych efektów zachodzących zmian. Stanowiło to punkt wyjścia dla zaprogramowania interwencji rewitalizacyjnej Gminy Czarne na kolejne lata.

Poprzedni program rewitalizacji na lata 2016-2023 stracił ważność. Obecnie Gmina Czarne przystąpiła do opracowania kolejnej edycji programu, o którym mowa w rozdz. 4 ustawy o rewitalizacji, mając na celu kontynuowanie tego procesu po 2023 r. Kontynuowanie procesu rewitalizacji od dnia 1 stycznia 2024 r. jest możliwe jedynie w procedurze ustawy o rewitalizacji (art. 52 ust. 1). Z tego powodu Gmina Czarne zainicjowała opracowanie gminnego programu rewitalizacji w perspektywie do 2030 roku.

¹ t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28

W ramach pierwszego etapu procedury opracowania GPR wyznaczono, zgodnie z kryteriami art. 9 ustawy o rewitalizacji, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, który zajmuje 0,06% powierzchni gminy (14,08 ha) oraz jest zamieszkiwany przez 15,30% ogólnej populacji gminy (1 303 osób)².

Dla tego terenu przygotowano Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+ (GPR Gminy Czarne), zgodnie z wymogami ustawy o rewitalizacji, łącząc wiedzę ekspercką o procesie z wiedzą mieszkańców Gminy Czarne o obszarze rewitalizacji. Model partycypacyjny w tworzeniu programu polegał na zabezpieczeniu informacji o potrzebach rewitalizacyjnych mieszkańców obszaru rewitalizacji i ujęciu ich w formie propozycji przedsięwzięć w GPR. Do programu zgłoszono zarówno przedsięwzięcia stanowiące kontynuację dotychczasowych działań, jak i nowe projekty dotyczące zagospodarowania terenów przestrzeni publicznych, mające zwiększyć efektywność i synergię procesu rewitalizacji.

GPR spełnia wymogi uspołecznienia wynikające z rozdz. 2 ustawy o rewitalizacji – procedury konsultacyjne prowadzono na każdym etapie prac, zgodnie z zasadami określonymi w art. 6 ww. ustawy.

GPR wpisuje się również w wymogi sformułowane względem strategii terytorialnych, o których mowa w art. 29 ust. 1 rozporządzenia ogólnego dla polityki spójności na lata 2021- 2027³ oraz art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027⁴ (tzw. ustawa wdrożeniowa).

Spełnienie przez GPR wymogów uwarunkowań polityki spójności UE umożliwia ubieganie się o dofinansowanie na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Zapisy GPR uwzględniają także wymogi wynikające z *Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027*, które formułują specyficzne cechy programów rewitalizacji, konieczne do wypracowania w nowych dokumentach.

Struktura GPR zawiera w sobie zarówno elementy obligatoryjne wynikające z art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, jak i zagadnienia wymagane od strategii IIT, o których mowa w art. 36 ust. 8 ustawy

² Zgodnie z Uchwałą nr 0007.34.2023 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czarne.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

⁴ Dz.U. 2022 poz. 1079

wdrożeniowej. Poniżej dokonano zestawienia kluczowych elementów dokumentu GPR, udowadniając spełnienie wymogów i ustawy o rewitalizacji, i przewidzianych dla strategii IIT.

Tabela 1. Elementy struktury GPR 2023+ na tle wymogów ustawy wdrożeniowej dla strategii IIT

Wymogi dla strategii IIT wynikające z art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej	Odpowiadające elementy GPR 2023+ wynikające z art. 15 ust. 1 ustawy o rewitalizacji	Cechy GPR wynikające z Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027
Synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	Rodz. 2 Obszar rewitalizacji i jego diagnoza Rozdz. 2.1 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji – synteza „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czarne” Rozdz. 2.2 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji Rozdz. 2.3 Synteza diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji	– kompleksowość – podejście zintegrowane – koncentracja
Cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu	Rozdz. 3. Integralność systemu wizji, celów i kierunków działań Rozdz. 3.2. Integracja wizji, celów, kierunków działań i przedsięwzięć Rozdz. 4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne Rozdz. 9. System monitorowania i oceny GPR	– kompleksowość – podejście zintegrowane – koncentracja – zasady komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Lista projektów realizujących cele wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami	Rozdz. 4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne Rozdz. 4.1. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne Rozdz. 4.2. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych	– kompleksowość – podejście zintegrowane – koncentracja – zasady komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych

	przedsięwzięć rewitalizacyjnych	
	Rozdz. 6. Mechanizmy służące integrowaniu działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	
Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczność obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT	Rozdz. 7. Realizacja zasady partycypacji społecznej i partnerstwa Rozdz. 8. Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji Rozdz. 9. System monitorowania i oceny GPR Rozdz. 12. Komitet Rewitalizacji	– podejście zintegrowane
Źródło: Opracowanie własne		

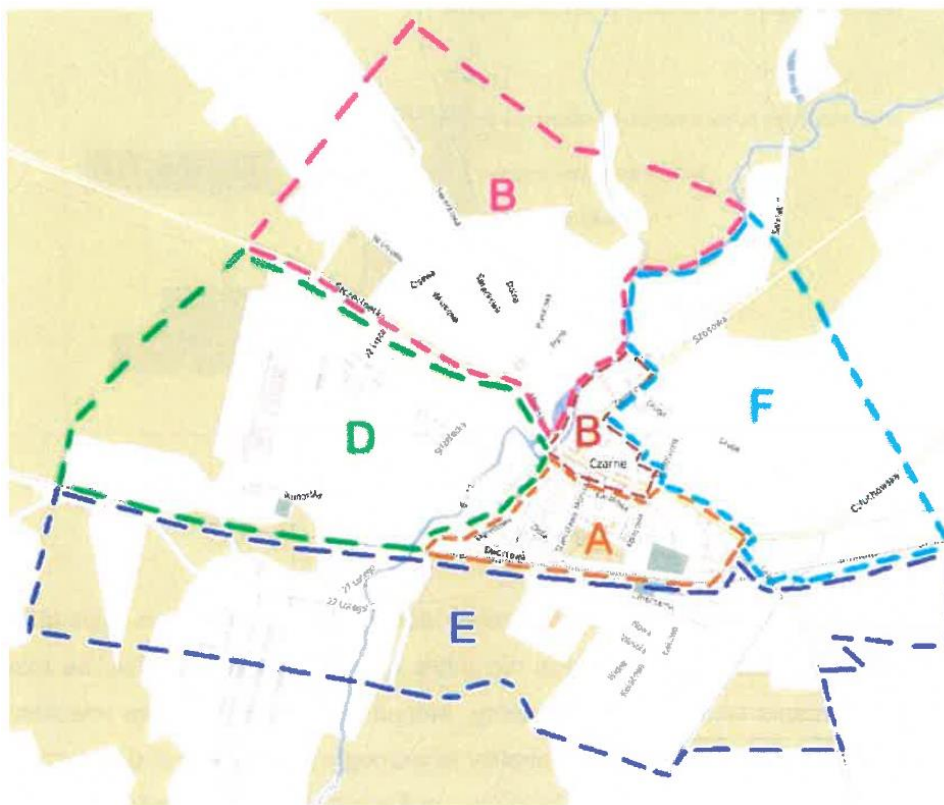
2 OBSZAR REWITALIZACJI I JEGO DIAGNOZA

2.1 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji – synteza „Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czarne”

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji wyznaczono w wyniku badania ujętego w dokumencie „Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czarne”, a następnie potwierdzonego Uchwałą Nr 0007.34.2023 Rady Miejskiej w Czarne z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czarne.

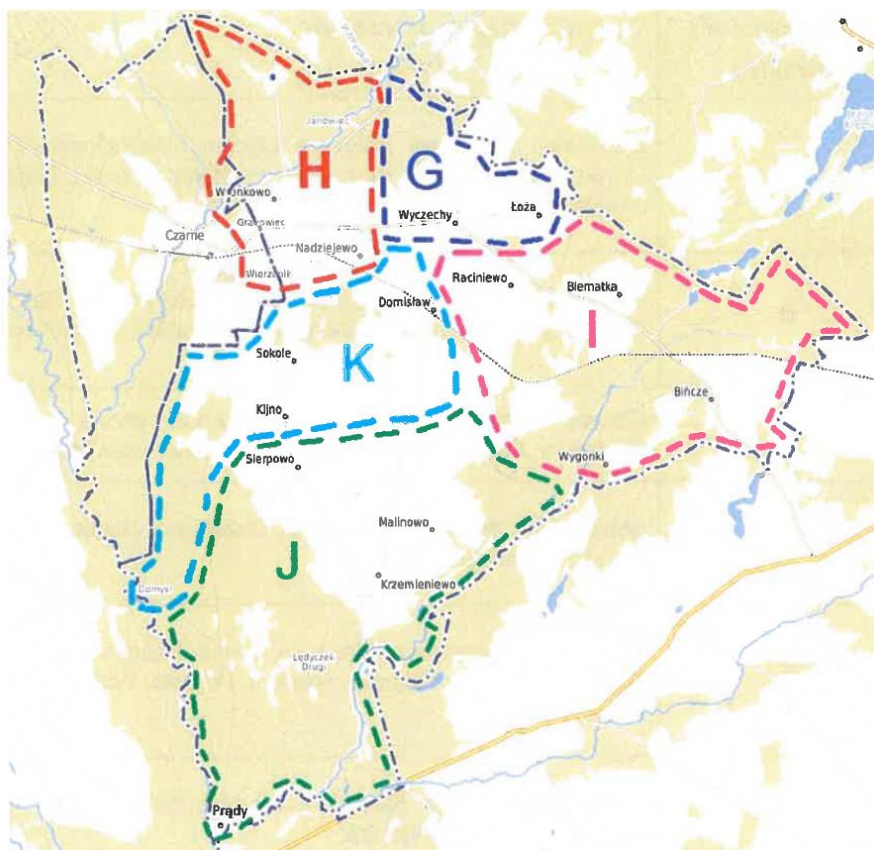
Z uwagi na specyfikę analizy wielokryterialnej, przeprowadzanej celem wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, za wyjściowy przyjęto podział na 11 jednostek (obróby ewidencyjne) (patrz rysunek poniżej). Miasto Czarne zostało podzielone na 6 jednostek urbanistycznych, a 10 sołectw tworzących gminę – na 5 jednostek. Szczegóły zostały zaprezentowane na poniższych rysunkach.

Rysunek 1. Podział miasta Czarne na strefy

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Czarne na lata 2016-2023

Rysunek 2. Podział gminy Czarne na strefy

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Czarne na lata 2016-2023

Tabela 2. Strefy delimitacji gminy Czarne oraz liczba mieszkańców

Strefa	Obszar	Liczba mieszkańców w 2021 r.
A	Miasto Czarne – ulice: Dworcowa, Kanałowa, Kolejowa, Lipowa, Marszałkowska, Ogrodowa, Moniuszki, Parkowa, Strażacka, Szkolna, Świętego Józefa, Złota	1570
B	Miasto Czarne – ulice: Ciasna, Cicha, Kościelna, Kościuszki, Mickiewicza, Plac Wolności, Podmurna, Poprzeczna, Przemysłowa, Zamkowa	1303
C	Miasto Czarne – ulice: Cisowa, Dolna, Brzozowa, Kasztanowa, Orzechowa, Piaskowa, Polna, Przytulna, Sosnowa, Świerkowa, Wiśniowa	441
D	Miasto Czarne – ulice: Sobieskiego, Młyńska, Pomorska, Strzelecka, Szczeciniecka, Wojska Polskiego, Zielona	1213
E	Miasto Czarne – ulice: Cmentarna, Jagodowa, Kwiatowa, Leśna, Południowa, Łąkowa, Nowa, Robotnicza, Różana, Wesoła, Widok, Aleja Zwycięzców	737
F	Miasto Czarne – ulice: Człuchowska, Długa, Sarniak, Słoneczna, Studzienna, Szosowa, Targowa, Wąska	238
G	Sołectwa: Wyczechy-Łoża	773
H	Sołectwa: Nadziejewo	308
I	Sołectwa: Biernatka, Bińcze, Raciniewo	666
J	Sołectwa: Krzemieniewo, Sierpowo	693
K	Sołectwa: Domisław, Kijno, Sokole	576
Razem:		8 518

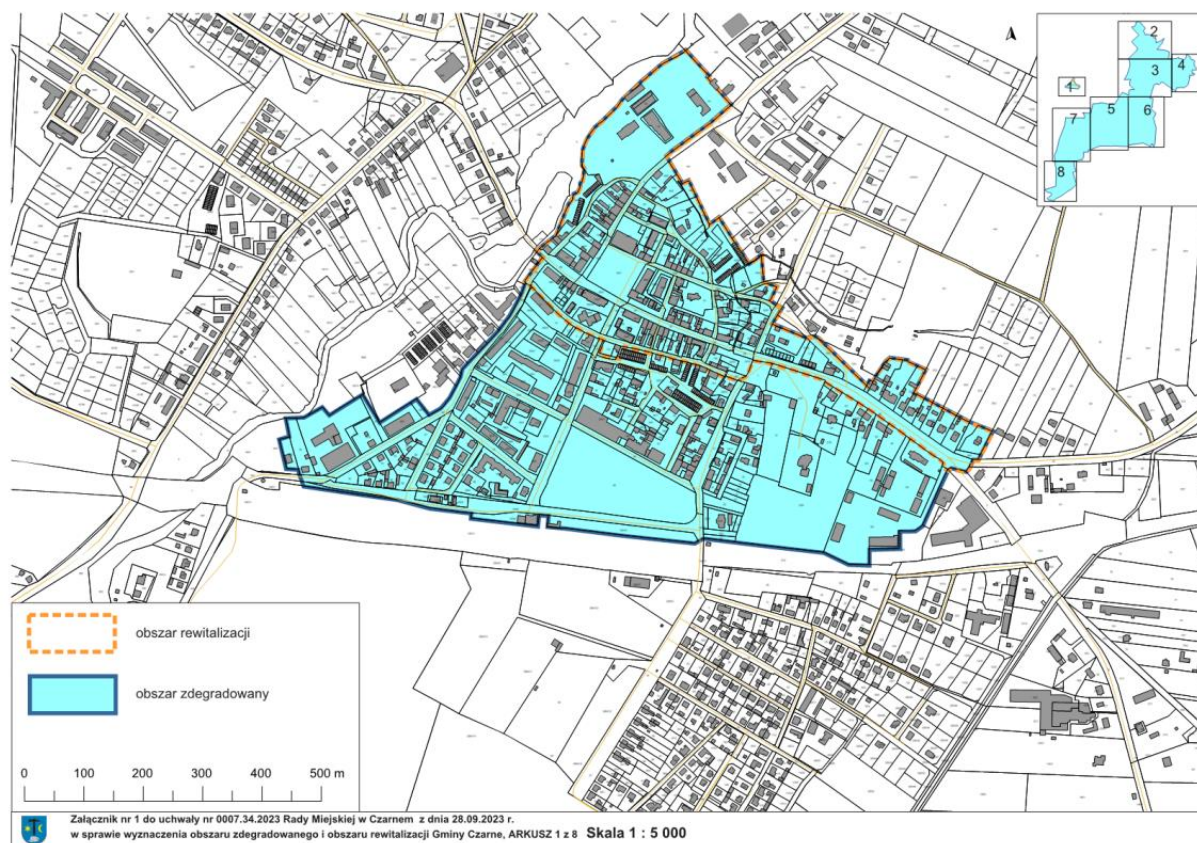
Źródło: Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czarne

Badanie objęło analizę wszystkich zagadnień kryzysowych wymienionych w ustawie o rewitalizacji (art. 9 ust. 1) – w sumie wykorzystano łącznie 23 mierzalne i weryfikowalne wskaźniki, z czego 11 odniosło się do sfery społecznej, 4 do sfery gospodarczej, 3 – sfery środowiskowej, 2 – sfery przestrzenno-funkcjonalnej i 2 do sfery technicznej.

Analiza wskaźnikowa wykazała, że obszarem o najwyższej liczbie negatywnych zjawisk kryzysowych ogółem jest jednostka analityczna B (Miasto Czarne – ulice: Ciasna, Cicha, Kościelna, Kościuszki, Mickiewicza, Plac Wolności, Podmurna, Poprzeczna, Przemysłowa, Zamkowa).

Obszar rewitalizacji zajmuje 0,06% powierzchni gminy (14,08 ha) oraz jest zamieszkały przez 15,30% ogólnej populacji gminy (1 303 osób) – tym samym spełnia wymogi ustawy o rewitalizacji, która jako maksymalną powierzchnię dopuszcza 20% terenu gminy, z kolei liczba mieszkańców nie może być większa niż 30% ogółu ludności gminy. Położenie obszaru rewitalizacji zostało zaprezentowane na poniższym rysunku

Rysunek 3. Obszar rewitalizacji gminy Czarne

Źródło: Uchwała Nr 0007.34.2023 Rady Miejskiej w Czarne z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czarne

Obowiązujący obszar rewitalizacji jest tożsamy z wcześniejszym obszarem rewitalizacji, wyznaczonym na potrzeby Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czarne na lata 2016-2023, przyjętego Uchwałą nr 0007.39.2017 Rady Miejskiej w Czarne z dnia 21 czerwca 2017 roku. Daje to możliwość z jednej strony kontynuacji prowadzonych działań, z drugiej zaś przygotowania interwencji dostosowanej do nowych potrzeb.

Przedstawiona w tym rozdziale diagnoza szczegółowa wyznaczonego obszaru rewitalizacji została opracowana z wykorzystaniem danych ilościowych, przy aktywnym udziale lokalnych interesariuszy. Wnioski płynące z diagnozy zostały natomiast uzupełnione opiniami pracowników merytorycznych urzędu gminy.

2.2 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

2.2.1 Sfera społeczna

Obszar rewitalizacji doświadcza szeregu negatywnych zjawisk społecznych, spośród których za najistotniejsze należy uznać depopulację, wysokie obciążenie demograficzne, bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, ciężką chorobę i alkoholizm.

Jednym ze zjawisk, które w podobnych społecznościach występują najczęściej jest depopulacja, czyli zmniejszanie się liczebności danej populacji. W latach 2015-2021 na obszarze wskazanym do rewitalizacji ubyło 114 osób, co stanowi 8,04%. Każdego roku z obszaru rewitalizacji ubywa znacząca liczba osób. Można założyć, że migrują głównie osoby w wieku produkcyjnym, w dużej mierze poszukujące lepszych warunków do życia. Negatywne zjawiska migracji korespondują z negatywnymi zjawiskami niskiej konkurencyjności lokalnej gospodarki. Niski poziom wynagrodzeń nie wpływa pozytywnie na aktywność zawodową. Ograniczona oferta rynku pracy, np. niedostosowana do oczekiwań i aspiracji mieszkańców – skutkuje poszukiwaniem pracy poza gminą i migracjami. Tym samym wzmocnienie potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji wspomogłoby eliminację negatywnych zjawisk społecznych.

Na obszarze rewitalizacji szczególnie wysoki jest wskaźnik obciążenia demograficznego. W 2021 roku liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniosła 50,00 i była znacznie wyższa od wartości z 2015 roku, która wynosiła 34,63. Oznacza to, że obszar rewitalizacji to miejsce zamieszkane przez pokaźną liczbę seniorów. Tym samym ewentualne zmiany zachodzące na obszarze rewitalizacji powinny uwzględniać tę grupę.

Ważnym elementem analizy sfery społecznej są też wskaźniki obrazujące natężenie korzystania przez mieszkańców z różnorodnych form pomocy społecznej. Cały obszar rewitalizacji charakteryzuje się relatywnie wysokim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej. W 2021 roku z różnych form wsparcia korzystały łącznie 94 osoby. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej ogółem w 2021 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosił 7,21 i był wyższy od średniej dla gminy (6,03).

Dokładniejsza analiza wskazuje też, jakie są przyczyny korzystania z różnych form pomocowych. Zdecydowanie najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy społecznej są problemy o charakterze ekonomicznym. Aż 48 osób korzysta z pomocy OPS ze względu na bezrobocie, a 46 – ze względu na ubóstwo.

Problemy z jakimi borykają się osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji są bardzo istotne, zwłaszcza w kontekście pogłębionej diagnozy tej sfery. Jak obrazują dane udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnem, w 2021 roku tylko na obszarze rewitalizacji 41 osób skorzystało ze świadczeń

pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności. Z kolei 37 osób otrzymało świadczenie pomocowe z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby.

Na obszarze rewitalizacji zauważalny jest również alkoholizm. Był on powodem objęcia pomocą społeczną 15 osób.

Wskaźniki liczby osób korzystających z pomocy społecznej wg wybranych powodów w 2021 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców na obszarze rewitalizacji, przewyższały średnie wartości notowane przez gminę, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 3. Wskaźniki liczby osób korzystających z pomocy społecznej wg wybranych powodów w 2021 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Strefa	Ogółem	z powodu ubóstwa	z powodu niepełnosprawności	z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	z powodu alkoholizmu	z powodu bezrobocia
Obszar rewitalizacji	7,21	3,53	3,15	2,84	1,15	3,68
Średnia dla gminy	6,03	2,29	2,48	2,68	0,53	2,51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS w Czarnem

Trzeba zaznaczyć, że przytoczone wcześniej dane dotyczące wskaźników demograficznych oraz przytoczone przed chwilą natężenia zjawisk niepełnosprawności i korzystania z pomocy społecznej z tytułu ciężkich i długotrwałych chorób (które u dużej części beneficjentów się pokrywają) zwracają uwagę, jak obszar rewitalizacji boryka się z problemem starzenia się społeczności. Wraz ze zwiększającą się liczbą osób starszych, coraz częstszym problemem staje się konieczność dostarczenia im usług opiekuńczych i specjalistycznych. Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2021 korzystało 211 osób z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, z tego w obszarze rewitalizowanym 41 osoby. Wśród wielu problemów o charakterze społecznym, które są bardzo widoczne na analizowanym obszarze, kwestie związane z koniecznością zapewnienia opieki osobom starszym, niepełnosprawnym lub dzieciom determinuje sposób funkcjonowania opiekunów – niejednokrotnie eliminując ich z rynku pracy i ograniczając ich funkcjonowanie w codziennym życiu społecznym. Wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją, nabiera w tym przypadku nowego wymiaru, który bezpośrednio przekłada się między innymi na sferę ekonomiczną.

Pomimo tego, że przestrzeń całej gminy należy uznać za bezpieczną na tle wskaźników przestępczości notowanych w województwie, to należy podkreślić, iż odnotowano koncentrację takich zjawisk na obszarze rewitalizacji. W tej przestrzeni odnotowano bowiem 16,05% wszystkich interwencji odnotowanych w całej gminie. Na obszarze rewitalizacji wskazana jest dodatkowa interwencja w postaci zwiększonej liczby patroli policyjnych i uruchomienie monitoringu miejskiego.

Liczba interwencji tylko w części obrazują sytuację na terenie obszaru rewitalizacji. Oprócz częstych zakłóceń porządku, bardzo poważnym problemem jest także problem przemocy, a zwłaszcza przemocy w rodzinie. Według danych z 2021 roku na terenie obszaru rewitalizacji zostało założonych aż 5 tzw. „niebiskich kart”. Oznacza to, że aż w przypadku 5 rodzin stwierdzono występowanie przemocy w rodzinie. Co szczególnie istotne, liczba ta stanowi aż 27,78% wszystkich przypadków na terenie całej gminy.

2.2.2 Sfera gospodarcza

Według danych z 2021 roku obszar rewitalizacji wyznaczony na terenie miasta Czarne, nie charakteryzował się bardzo dużymi problemami w sferze gospodarczej (w odniesieniu do średnich wartości dla całej gminy). Wykorzystane w trakcie delimitacji wskaźniki, takie jak Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w 2021 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców; Liczba osób fizycznych, które zamknęły działalność gospodarczą w 2021 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców; Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w 2021 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców pokazują, że obszar rewitalizacji jest raczej daleki od skrajnie niskich wartości tych wskaźników.

W 2021 roku na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji 65 osób prowadziło działalność gospodarczą (w skali gminy było to 310 osób). Wskaźnik obrazujący liczbę jednoosobowych działalności przypadających na 100 mieszkańców wynosił więc 4,99 (średnia dla gminy to 3,64).

Natomiast liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON w 2021 roku na obszarze rewitalizacji wynosiła 204 (w skali gminy 860). Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2021 na obszarze rewitalizacji wyniósł 15,66 (średnia dla gminy to 10,10).

Generalizując, należy zauważyć, że stosunkowo poważne problemy o charakterze społecznym, nie korespondują z problemami występującymi w sferze gospodarczej. Z perspektywy całej gminy kondycja gospodarcza obszaru rewitalizacji nie wygląda najgorzej. Jest tak przede wszystkim, ponieważ obszar ten pełni rolę centrum handlowego i usługowego.

Dalszy rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji oraz rozwój przedsiębiorstw działających na obszarze rewitalizacji napotyka na istotne bariery, związane z dostępnością ludzi do pracy, która z kolei jest uzależniona od gotowości podjęcia zatrudnienia przy danym poziomie

zarobków. Do barier rozwojowych można zaliczyć również umiejętności osób dostępnych na rynku pracy oraz zmniejszającą się liczbę osób w wieku produkcyjnym.

Zwiększenie konkurencyjności lokalnej gospodarki, w tym obszaru rewitalizacji, powinno być oparte na specjalizacjach gminy Czarne, które na starcie dają pewne przewagi konkurencyjne, np. związane ze skróceniem dostaw, wykorzystaniem unikalności lokalnych produktów i usług, kooperacją na miejscu. Specyfika gospodarki gminy Czarne związana jest również z jej lokalizacją w przestrzeni kraju. Oddalenie od dużych ośrodków wzrostu sugeruje konieczność silniejszego oparcia na lokalnych potencjałach. Utrudniony w takim obszarze jest m.in. dostęp do wykwalifikowanych kadr, np. w branżach związanych z IT, nowoczesnymi technologiami.

Plan działania związany ze wzmacnianiem konkurencyjności lokalnej gospodarki – a tym samym zmierzający do podniesienia atrakcyjności rynku pracy gminy Czarne – powinien być oparty na lokalnych uwarunkowaniach i potencjałach, powinien również zakładać podnoszenie poziomu kapitału ludzkiego, w tym kompetencji i umiejętności wymaganych przez lokalny rynek pracy.

Jednym z lokalnych potencjałów gminy Czarne jest przyroda i czyste środowisko oraz wysoka atrakcyjność turystyczna.

Działania wzmacniające potencjał turystyczny powinny być uzupełniane o działania podnoszące jakość kapitału ludzkiego, w szczególności o wiedzę i umiejętności istotne w działalnościach gospodarczych związanych z obsługą ruchu turystycznego, jak też kompetencji związanych z prowadzeniem własnych przedsiębiorstw.

Kierunki działań rewitalizacyjnych powinny więc z jednej strony wzmacniać wiedzę i kompetencje mieszkańców, jak również wspierać warunki prowadzenia działalności gospodarczej, np. poprzez podniesienie atrakcyjności przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji, poprawę estetyki obszaru, tworzenie miejsc atrakcyjnych dla turystów lub usług obsługujących ruch turystyczny. Ponadto wskazane jest wzmacnianie lokalnej gospodarki, w tym producentów i usługodawców, poprzez tworzenie lokalnych obiektów gospodarczych, umożliwiających wykorzystanie synergii współpracy przedsiębiorców z obszaru gminy, kształtowanie wartości dodanych nieprzetworzonych produktów, lub też nowych kanałów sprzedaży. Wsparcie dla podnoszenia atrakcyjności turystycznej obszaru rewitalizacji, a tym samym do rozwoju potencjału gospodarczego tego obszaru.

2.2.3 Sfera środowiskowa

Obszar przeznaczony do rewitalizacji jest jednym z najbardziej zaniedbanych, jeżeli chodzi o sferę środowiskową. Jest tak przede wszystkim dlatego, ponieważ teren charakteryzuje się zupełnym brakiem ogólnodostępnych terenów zielonych. Brak terenów publicznej zieleni zorganizowanej jest

o tyle problematyczny, że pokrywa się także z brakiem ogólnodostępnych terenów zielonych i placów zabaw. Na ten obraz nakłada się także występowanie na tym terenie materiałów

zawierających azbest. Według stanu na 2021 było to 30m². Występowanie tych materiałów powoduje szczególne zagrożenie dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest. Najczęściej były one wykorzystywane jako materiały budowlane np. płyty cementowo-azbestowe stosowane powszechnie jako pokrycia dachowe. Tego typu wyroby azbestowe są najbardziej powszechne na obszarze rewitalizacji. Dlatego wyzwaniem jest odpowiednio przygotowane usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest. W tym celu Gmina Czarne realizuje zadania w ramach „Ogólnopolskiego programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”, co również przyczyni się do ograniczenia skali negatywnych zjawisk ze sfery środowiskowej w obszarze rewitalizacji.

Problemy środowiskowe pogłębia fakt niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców. Wskaźnik liczby nieruchomości segregujących odpady w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniósł w 2021 roku 6,60 i był znacznie niższy od średniej dla gminy wynoszącej 14,83.

Tabela 4. Wskaźniki sfery środowiskowej wg stanu w 2021 roku

Strefa	Powierzchnia ogółem (w m ²) materiałów zawierających azbest	Powierzchnia ogólnodostępnych terenów zieleni (w m ²)	Ilość nieruchomości segregujących odpady na 100 mieszkańców
Obszar rewitalizacji	30	0,00	16,88
Średnia dla gminy	1840	212 933	20,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Czarnem

2.2.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Dogłębna analiza sfery funkcjonalno-przestrzennej jest niezwykle istotna z uwagi na potencjalne możliwości typowania konkretnych działań rewitalizacyjnych w przestrzeni gminy. Do pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wybrano wskaźnik liczby ogólnodostępnych obiektów sportowych (bez szkolnych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz wskaźnik liczby ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji wartości wymienionych wskaźników są bardziej niekorzystne niż średnia dla gminy, co obrazuje poniższa tabela. Na obszarze rewitalizacji nie ma żadnych ogólnodostępnych obiektów sportowych, oraz zidentyfikowano tylko 1 plac zabaw.

Tabela 5. Wskaźniki sfery przestrzenno-funkcjonalnej wg stanu w 2021 roku

Strefa	Liczba ogólnodostępnych	Liczba ogólnodostępnych	Liczba ogólnodostępnych	Liczba ogólnodostępnych
--------	----------------------------	----------------------------	----------------------------	----------------------------

	obiektów sportowych (bez szkolnych)	obiektów sportowych (bez szkolnych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	placów zabaw (bez szkolnych)	placów zabaw (bez szkolnych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Obszar rewitalizacji	0	0,00	1	0,08
Średnia dla gminy	7	0,08	21	0,25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Czarnem

Do pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji w technicznej wybrano wskaźnik liczby obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczby obiektów komunalnych wymagających remontów w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji wartości wymienionych wskaźników są bardziej niekorzystne niż średnia dla gminy, co obrazuje poniższa tabela.

Obszar rewitalizacji koncentruje największą liczbę zabytków w gminie, wpisanych do Ewidencji Zabytków Województwa Pomorskiego. Na prawie całym obszarze śródmieścia znajdują się obiekty zabytkowe, co wiąże się z pewnymi utrudnieniami w utrzymaniu ich w dobrej kondycji. Duże nagromadzenie obiektów zabytkowych generuje znaczące potrzeby takiego obszaru. Obiekty zabytkowe (zwłaszcza mieszkalne) bardzo często charakteryzują się dekapitalizacją stanu technicznego i wymagają poniesienia znacznych nakładów remontowo-modernizacyjnych. Nakłady te często powiązane są z koniecznością spełnienia warunków konserwatorskich i zachowywania stanu budynków utrudniającego wprowadzenie niektórych usprawnień i funkcjonalności. Obiekty zabytkowe często posiadają długą historię istnienia, a tym samym są znacznie gorzej wyposażone w infrastrukturę techniczną. Ich modernizacja jest zatem kosztowna, trudna technicznie i długotrwała. Często sprzyja to dalszej degradacji tkanki miejskiej.

Pogłębiona diagnoza pozwala stwierdzić, że problemy sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej na obszarze rewitalizacji związane są przede wszystkim z niską estetyką i funkcjonalnością przestrzeni publicznych oraz prywatnych. Miasto Czarne, szczególnie centrum, charakteryzuje się znacznym stopniem degradacji przestrzeni, jej niską jakością, nieuporządkowaniem struktury przestrzennej, niską estetyką wielu miejsc, zarówno publicznych, ale przede wszystkim prywatnych posesji, podwórek, miejsc parkingowych, otoczenia obiektów mieszkalnych oraz samych obiektów mieszkalnych. Niska estetyka przestrzeni miasta związana jest z wieloletnim brakiem działań modernizacyjnych, niskim poziomem zamożności mieszkańców miasta oraz niskim poziomem kapitału społecznego. Opisane wyżej zjawiska wpływają na negatywny obraz przestrzeni miasta, w szczególności jego centrum. Przestrzeń obszaru rewitalizacji charakteryzuje ponadto zły stan

techniczny znacznej liczby obiektów mieszkalnych, jak też niezadowalający stan części dróg i chodników. Wiele obiektów mieszkalnych wymaga podjęcia pilnych remontów i modernizacji, co potwierdziła analiza liczby obiektów komunalnych wymagających remontów, zlokalizowanych w strefie B. Istotny wysiłek, związany z rewitalizacją przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną przestrzeni miasta Czarne, spoczywać będzie więc na właścicielach posesji i obiektów mieszkalnych, w tym m.in. na wspólnotach mieszkaniowych. Kluczowe dla efektywności tego procesu będzie włączenie jak największej liczby wspólnot do działań remontowych, modernizacyjnych.

Gmina powinna realizować komplementarne działania, związane z poprawą stanu technicznego dróg i chodników oraz poprawą stanu technicznego obiektów będących w jej zarządzie.

2.2.5 Obszar rewitalizacji Gminy Czarne – opinia interesariuszy obszaru rewitalizacji

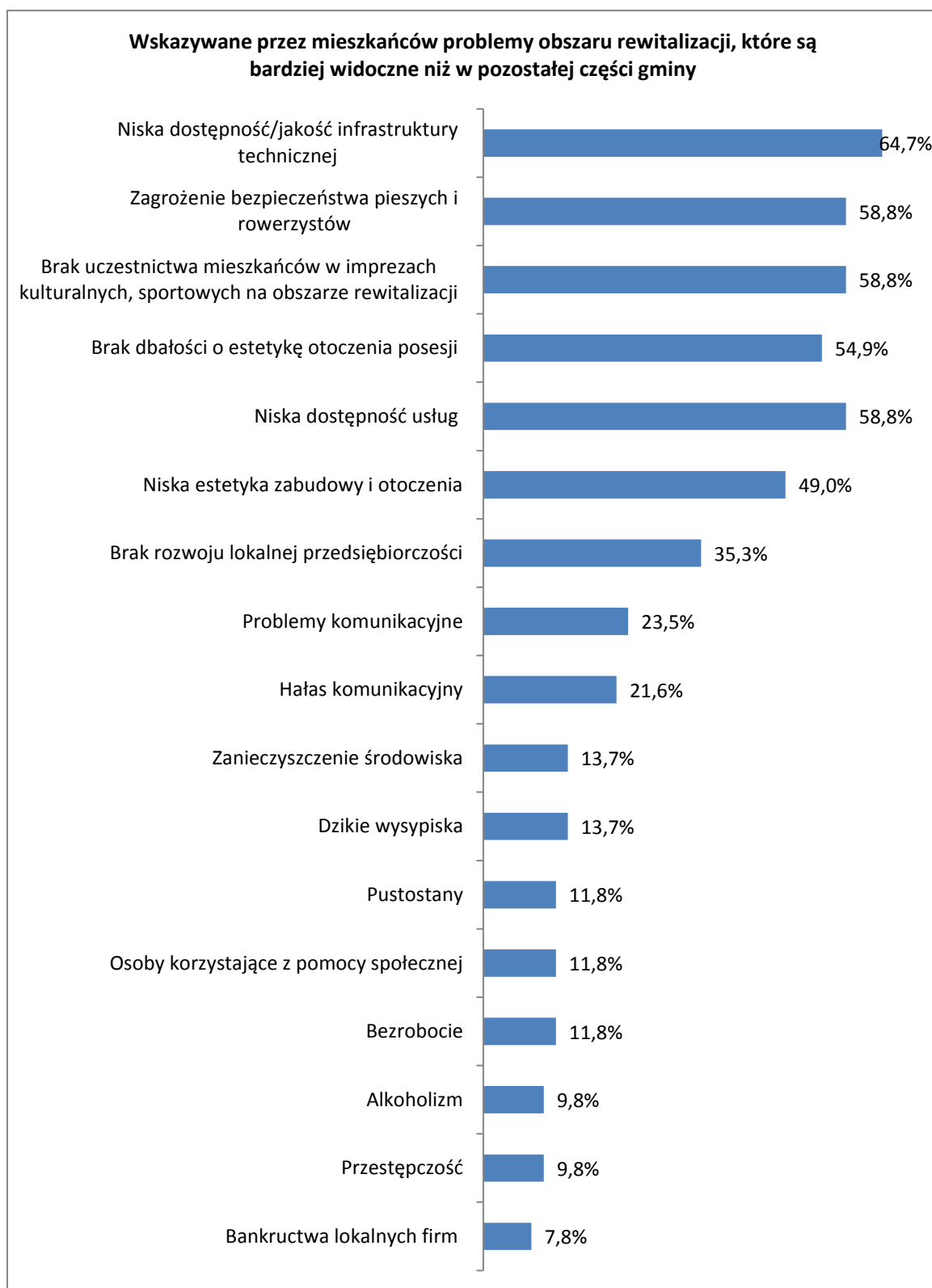
W ramach prac nad opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+ zbierano opinie od mieszkańców nt. dostrzeganych przez nich problemów i ich przyczyn. Celem tych działań było możliwie dokładne wytyczenie kierunku rewitalizacji, który jest odzwierciedleniem potrzeb mieszkańców i możliwe trafnie przeciwdziała zbadanym problemom. W ramach prowadzonych badań ankietowych mieszkańcy wskazywali na występowanie problemów społecznych na obszarze rewitalizacji.

Wskazywane przez mieszkańców problemy obszaru rewitalizacji, które są bardziej widoczne niż w pozostałej części gminy, to kolejno:

- Niska dostępność/jakość infrastruktury technicznej (sieć kanalizacyjna, wodociągowa, gazowa) – 64,7%;
- Zagrożenie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów – 58,8% wskazań;
- Brak uczestnictwa mieszkańców w imprezach kulturalnych, sportowych na obszarze rewitalizacji – 58,8%;
- Brak dbałości o estetykę otoczenia posesji na obszarze rewitalizacji – 58,8% wskazań;
- Niska dostępność usług – 54,9%;
- Niska estetyka zabudowy i otoczenia – 49,0%;
- Brak rozwoju lokalnej przedsiębiorczości – 35,3%;
- Problemy z komunikacją (przystanki autobusowe i PKP, częstotliwość kursów) – 23,5%;
- Hałas komunikacyjny – 21,6%;
- Wysokie zanieczyszczenie środowiska – 13,7%;
- Występowanie dzikich wysypisk – 13,7%;
- Występowanie pustostanów – 11,8% wskazań;

- Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej – 11,8% wskazań;
- Bezrobocie – 11,8% wskazań;
- Osoby nadużywające alkoholu – 9,8% wskazań;
- Przestępczość – 9,8% wskazań;
- Bankructwa lokalnych firm - 7,8%.

Wykres 1. Wskazywane przez mieszkańców problemy obszaru rewitalizacji, które są bardziej widoczne niż w pozostałej części gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z mieszkańcami Gminy Czarne, 2023.

Poniżej przedstawiono kluczowe problemy, zidentyfikowane w ramach prowadzonych badań z interesariuszami obszaru rewitalizacji.

1) Niski poziom kapitału społecznego. Jak wynika z przeprowadzonych obserwacji, wyższą aktywnością społeczną w gminie Czarne charakteryzują się mieszkańcy obszarów wiejskich, czyli

mieszkańcy niedużych wspólnot, które z reguły dobrze się znają, integrują i współpracują. Mieszkańców obszaru rewitalizacji charakteryzuje niska aktywność społeczno-kulturalna. Cechuje ich bierność, brak zaufania wobec siebie, brak woli działania dla wspólnej sprawy, co przejawia się również w zdegradowanych, zaniedbanych przestrzeniach sąsiedzkich. Mieszkańcy są często wobec siebie wrogo nastawieni, konfliktowi lub roszczeniowi – nie angażując przy tym swoich zasobów czy pracy własnej, wymagając zaangażowania od innych mieszkańców lub samorządu jako właściciela posesji.

- 2) **Brak oferty i przestrzeni do spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych, w tym osób niepełnosprawnych.** Bardzo ważnym elementem pożądanym przez mieszkańców jest przede wszystkim dostosowanie infrastruktury miejskiej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zgłaszanym przez mieszkańców problemem jest brak ogólnodostępnych i wygodnych miejsc umożliwiających spędzanie czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne, seniorów oraz najmłodsze pokolenie. Brak takich miejsc oraz brak oferty spędzania czasu wolnego wpływa na degradację więzi społecznych i pogłębia problemy wychowawcze. Problemy komunikacyjne dotyczące seniorów i osób niepełnosprawnych, brak wsparcia dla potrzebujących rodzin i młodzieży szkolnej powoduje, że negatywne zjawiska na terenie śródmieścia ulegają pogłębieniu. Szczególnie ważną kwestią zgłaszaną przez interesariuszy był brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego oraz postępująca alienacja osób starszych i niepełnosprawnych. Diagnoza problemów w wielu przypadkach pokrywała się z analizami danych statystycznych.
- 3) **Problemy rynku pracy na obszarze rewitalizacji.** Zgłaszane problemy dotyczą kilku aspektów. Po pierwsze, występujące procesy deopulacyjne powodują, że brakuje osób, które mogłyby podjąć pracę, co ma negatywny wpływ na rozwój przedsiębiorczości. Po drugie, wiele osób pozostających bez pracy, nie ma adekwatnych umiejętności i kompetencji, by podjąć pracę na oferowanych stanowiskach. I po trzecie niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy, pogłębia problem migracji, zwłaszcza młodych osób, bez planów powrotu.
- 4) **Degradacja przestrzeni obszaru rewitalizacji, niski poziom estetyki, zły stan techniczny obiektów mieszkalnych.** Badani interesariusze wskazywali na postępującą degradację przestrzeni, ogólny zły stan techniczny obiektów mieszkalnych i brak obiektów sportowych i rekreacyjnych położonych na tym obszarze. Jednym z najlepiej opisujących sytuację śródmieścia przykładów jest całkowity brak na tym obszarze infrastruktury rekreacyjnej. Na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji nie ma żadnych ogólnodostępnych obiektów sportowych. Nie umiejscowiono też na tym obszarze żadnych ogólnodostępnych placów zabaw. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się znacznym stopniem degradacji przestrzeni, jej niską jakością,

nieuporządkowaniem struktury przestrzennej, niską estetyką wielu miejsc, zarówno publicznych, ale przede wszystkim prywatnych posesji, podwórek, miejsc parkingowych, otoczenia obiektów mieszkalnych oraz samych obiektów mieszkalnych. Problem pogłębia brak integracji między mieszkańcami wspólnot mieszkaniowych, brak poczucia odpowiedzialności za estetykę i porządek w miejscu swojego zamieszkania, a także wiele sytuacji konfliktowych i brak woli współpracy i porozumienia dla dobra wspólnego. Taki stan rzeczy powoduje, iż wiele wielorodzinnych obiektów mieszkalnych jest zaniedbanych, ponieważ mieszkańcy nie potrafią podjąć wspólnych działań remontowych na rzecz swoich domostw lub zdarzają się pojedyncze jednostki blokujące pozostałych mieszkańców.

Wskazywano również niżej wymienione problemy wskazujące na degradację przestrzeni obszaru rewitalizacji:

- Niedostateczna liczba miejsc parkingowych w centrum miasta, co powoduje nieustanny chaos, konflikty między mieszkańcami obszaru, wspólnotami zamieszkujących obszar, podmiotami gospodarczymi funkcjonującymi w lokalach użytkowych w centrum miasta;
- Źle zorganizowany ruch kołowy w ścisłym centrum powodujący, iż mieszkańcy obszaru nie mogą dojechać do swoich domostw i podwórek;
- Zdegradowana lub niedostatecznie rozwinięta infrastruktura komunikacyjna (chodniki, deptaki);
- Zniszczone/zaniedbane obiekty użyteczności publicznej i wielorodzinne obiekty mieszkalne;
- Brak podstawowej infrastruktury dla mieszkańców: pojemniki na segregację odpadów, wiaty na odpady, mała architektura: ławki, klomby, skwerki, place zabaw;
- Niedostosowanie przestrzeni miejskiej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

2.2.6 Potencjał rozwoju obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji niewątpliwie posiada istotne atuty, które powinny zostać wykorzystane w tworzeniu części operacyjnej programu rewitalizacji.

Potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji należy upatrywać przede wszystkim w jego mieszkańcach, którzy tworzą kapitał ludzki. Potencjał społeczny na obszarze rewitalizacji jest reprezentowany przez funkcjonujące na nim i zrzeszające przede wszystkim mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i pozostałych części gminy organizacje pozarządowe, kluby i koła zainteresowań. . Najważniejsze z nich to:

- OSP Czarne;
- Stowarzyszenie „Inspiracja”;
- Stowarzyszenie „MÓJ ŚWIAT”;
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Integracji Środowiskowej „Szansa” im . Jan Pawła II w Czarnem;
- Stowarzyszenie „BRYGADA INKI”
- Uczniowski Klub Sportowy CHAMPION CZARNE;
- Ludowy Klub Sportowy „Czarni” Czarne

Atutem obszaru rewitalizacji jest ponadto jego lokalizacja w centrum miasta, położenie w przestrzeni styku trzech województw oraz w ciągu dróg wojewódzkich – umożliwiających dogodne powiązania komunikacyjne.

Ponadto centrum miasta to także funkcja kulturalna, rekreacyjna, religijna oraz po części wizerunkowa (częściowo odrestaurowane budynki oraz zabytki). Te funkcje przestrzeni miasta opierają się na potencjale instytucjonalnym (instytucje kultury, ośrodki zdrowia) oraz podmiotach prywatnych (handel, usługi).

Tworząc program rewitalizacji warto również wykorzystać szanse pojawiające się w otoczeniu. Oprócz dostępności komunikacyjnej warto zwrócić uwagę na specyfikę przestrzeni otaczającą miasto Czarne, bowiem znajduje się w otoczeniu przestrzeni o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych (Równina Charzykowska, Dolina Gwdy i Pojezierze Krajeńskie) oraz charakteryzuje się dużymi połaciami terenów leśnych na których opiera się kształtowanie i rozwój funkcji turystycznej oraz rekreacyjnej. Oznacza to, że rozwój turystyczny może pozytywnie wpłynąć na rozwój samego Czarnego oraz obszaru rewitalizacji. Aby tak się stało należy umiejętnie połączyć poszczególne elementy rozwoju turystycznego oraz wzmocnić funkcję usługowo-turystyczną przestrzeni Czarnego, w tym obszaru rewitalizacji.

2.3 Synteza diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji

W celu podsumowania pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji posłużono się analizą SWOT, tj. metodą umożliwiającą kompleksową analizę strategiczną sytuacji na danym obszarze, z uwzględnieniem wszystkich istotnych aspektów. Zastosowanie tej metody pozwoliło zrozumieć zidentyfikowane zależności pomiędzy danymi i umożliwiło dostrzeżenie wynikających z nich

konsekwencji⁵. Proces definiowania elementów analizy SWOT, jak też identyfikacji problemów i potencjałów na obszarze rewitalizacji przeprowadziła grupa ekspercka, wykorzystując w tym celu również m.in. opinie interesariuszy. Wyniki analiz przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 6. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Mocne strony

- Centrum miasta, na którym zlokalizowane są istotne dla rozwoju lokalnego centra usługowe oraz instytucje publiczne, których potencjał może zostać wykorzystany do zmniejszenia skali negatywnych zjawisk społecznych;
- Funkcja wizerunkowa, w tym położenie odrestaurowanego zabytkowego kościoła. Zachowany historyczny układ urbanistyczny, wraz z zabytkami – co może wspierać rozwój gospodarczy i usługowy przestrzeni miasta;
- Sąsiedztwo terenów zamieszkania z terenami rekreacji, m.in. rzeki Czernicy, lasu – pozytywnie kształtujących jakość życia na obszarze rewitalizacji;
- Istniejący obszar utworzony w ramach projektu, pn.: „Rewitalizacja przestrzeni publicznej w sferze społeczno-gospodarczej z elementami odbudowy zabytków, rozwoju turystyki i rekreacji oraz odnowy zieleni w Czarnem”;
- Lokalizacja działalności gospodarczych, w tym w ścisłym centrum, o charakterze usługowym, których potencjał może zostać wykorzystany do dalszej aktywizacji gospodarczej, a tym samym zmniejszenia skali negatywnych zjawisk społecznych;
- Obecność organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji.

Słabe strony

- Spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym;
- Znaczna koncentracja problemów społecznych, jak też niskiej aktywności społecznej (niski poziom uczestnictwa w zorganizowanej ofercie kulturalnej, niski poziom świadomości dot. estetyki przestrzeni), znacznej skali niepełnosprawności, które współwystępują ze zjawiskiem starzejącego się społeczeństwa i depopulacji;
- Znaczna degradacja przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna, związana m.in. ze złym stanem technicznym obiektów mieszkalnych, podwórek, miejsc parkingowych, chodników, dróg, brak uporządkowanych terenów zieleni miejskiej, miejsc rekreacji – co wpływa na negatywny obraz przestrzeni śródmiejskiej;
- Niedostatecznie rozwinięta oferta społeczna dla mieszkańców obszaru, na które składają się: brak miejsc wsparcia społecznego, brak miejsc, na którym mogą być realizowane przedsięwzięcia integrujące mieszkańców;
- Niski poziom bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym.

Szanse

- Wykorzystanie potencjału przestrzeni miasta oraz jego otoczenia funkcjonalnego do kształtowania funkcji reprezentacyjnej oraz turystycznej (w tym przyciąganie inwestycji na obszar rewitalizacji, szczególnie w sferze usług na rzecz ludności, w tym usług wzmacniających potencjał turystyczny) – co wpłynie na aktywizację społeczno-gospodarczą tej części miasta;
- Powiązanie przestrzenno-funkcjonalne centrum miasta z otoczeniem (m.in. przebieg dróg wojewódzkich, w tym skomunikowanie (poprawa stanu dróg i chodników, poprawa bezpieczeństwa)

Zagrożenia

- Postępujący proces depopulacji na obszarze rewitalizacji;
- Niedostatek środków finansowych, w odniesieniu do skali potrzeb rewitalizacyjnych, w szczególności związanych z poprawą stanu technicznego obiektów mieszkalnych oraz estetyki przestrzeni – co związane jest z ograniczeniem dostępności funduszy zewnętrznych oraz niskim poziomem zamożności mieszkańców miasta;
- Niska świadomość mieszkańców, w szczególności w kwestii dotyczącej estetyki, zadbania o części wspólne – co wskazuje na niski poziom kapitału społecznego. Tym samym nieefektywność

⁵ Analiza SWOT – technika analityczna pozwalająca na porządkowaniu danych, dotyczących problemu w czterech kategoriach czynników strategicznych: S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse, T (Threats) – zagrożenia.

- Zaangażowanie do współpracy na rzecz rewitalizacji podmiotów prywatnych (właścicieli obiektów mieszkalnych) oraz mieszkańców – co przyczyniać się będzie do podnoszenia stanu technicznego tych obiektów oraz estetyki;
 - Inwestycje w infrastrukturę społeczną, rozwój oferty oświatowo-kulturowej miasta – wzmocnienie potencjału instytucjonalnego w zakresie edukacji, kultury oraz rozrywki, także poza obszarem rewitalizacji, która pozytywnie wpływać będzie na zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych.
 - Środki unijne z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji;
 - Rosnące zainteresowanie różnymi formami rekreacji i spędzania wolnego czasu.
- prowadzonych działań rewitalizacyjnych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, gdyż działania podejmowane przez część wspólnoty mieszkańców, będą korespondować z brakiem zaangażowania, a nawet negatywnymi zjawiskami, np. niszczeniem mienia;
- Niska efektywność prowadzonych działań prospołecznych na rzecz podnoszenia aktywności społecznej i zawodowej – w tym brak zasadniczej przemiany mentalności oraz dziedziczne problemów;
 - Spadek aktywności społecznej, w tym brak zainteresowania ofertą kulturalną i rekreacyjną, brak odpowiedniej oferty dla starzejącego się społeczeństwa i pogłębianie się wykluczenia społecznego;
 - Migracja edukacyjna i zarobkowa młodych ludzi poza teren gminy, bez planów powrotu
 - Wysoka inflacja, podwyższone podatki, wyższe ceny skutkujące spadkiem jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji;
 - Długa procedura opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wpływająca na niebezpieczeństwo dalszego rozwoju chaosu przestrzennego spowodowanego wydawaniem decyzji o warunkach zabudowy;
 - Przedłużające się oczekiwanie na środki z Krajowego Planu Odbudowy;
 - Negatywne konsekwencje dla rozwoju gospodarczego w wyniku przedłużającej się wojny w Ukrainie.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 7. Pogłębiona diagnoza problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji

Numer problemu	Opis zidentyfikowanych problemów	Opis potencjału umożliwiającego rozwiązanie zidentyfikowanych problemów
P1	Niski poziom aktywności społecznej	⇒ Oferta i potencjał kadrowy jednostek samorządowych i organizacji pozarządowych
P2	Brak integracji społecznej	⇒ Oferta i potencjał kadrowy jednostek samorządowych i organizacji pozarządowych
P3	Uzależnienia od substancji psychoaktywnych	⇒ Wzrastające zainteresowanie mieszkańców zdrowym trybem życia
P4	Brak zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup mieszkańców	⇒ Zapotrzebowanie mieszkańców na aktywne i twórcze zagospodarowanie czasu wolnego
P5	Niski poziom rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	⇒ Oferta i potencjał kadrowy jednostek samorządowych i organizacji pozarządowych

P6	Niski poziom umiejętności i kompetencji mieszkańców	⇒	Oferta i działalność instytucji edukacyjnych na terenie Gminy
P7	Niska jakość infrastruktury mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji	⇒	Działalność Przedsiębiorstwa Gospodarki Mieszkaniowej spółka z o.o. w Czarne
P8	Zagrożenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji	⇒	Działalność Posterunku Policji w Czarne
P9	Niska świadomość ekologiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	⇒	Determinacja lokalnego samorządu w poprawie stanu środowiska, jak też w podnoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższego zestawienia, na obszarze rewitalizacji liczba identyfikowanych „słabych” i „mocnych” stron, jak i zdefiniowanych „szans” i „zagrożeń” jest relatywnie zrównoważona. Oznacza to, iż mimo obecnych deficytów, istnieje szereg możliwości wykorzystania pojawiających się szans, a także neutralizacji zdefiniowanych zagrożeń, przynajmniej w zakresie, który zależny jest od Gminy Czarne. Program zakłada dążenie do przezwyciężenia zjawisk kryzysowych przy wykorzystaniu dostępnych potencjałów. Bazując na diagnozie obszaru rewitalizacji zidentyfikowano konkretne potrzeby rewitalizacyjne, które zostały ujęte w poniższej tabeli.

Tabela 8. Zdefiniowane potrzeby obszaru rewitalizacji w Gminie Czarne

Sfera

Potrzeby

Wzrost poziomu integracji społecznej i zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Potrzeba ta powiązana jest z niżej wymienionymi problemami rewitalizacyjnymi:

- P1. Niski poziom aktywności społecznej;
- P2. Brak integracji społecznej;
- P3. Uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby:

- Organizacja spotkań, wyjazdów dla mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- Pomoc specjalistyczna;
- Edukacja prozdrowotna;
- Realizacja zajęć ruchowych;
- Animacja lokalna.

Zapotrzebowanie na większą różnorodność i dostępność oferty spędzania czasu wolnego

Potrzeba ta powiązana jest z niżej wymienionym problemem rewitalizacyjnym:

- P4. Brak zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup mieszkańców;

Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby:

- Organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych, sportowych i społecznych;
- Organizacja warsztatów, kursów, działań edukacyjnych, informacyjnych w obszarze kultury;
- Wyjazdy dla mieszkańców do dużych ośrodków kulturalnych;
- Zwiększenie kompetencji pracowników i animatorów kultury;
- Wzbogacenie bazy do działalności kulturalnej.

Gospodarcza	Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji Potrzeba ta powiązana jest z niżej wymienionymi problemami rewitalizacyjnymi: - P5. Niski poziom rozwoju lokalnej przedsiębiorczości; - P6. Niski poziom umiejętności i kompetencji mieszkańców. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - Organizacja i realizacja zajęć pozalekcyjnych aktywizujących i rozwijających potencjał i przedsiębiorczość uczniów zamieszkujących obszar rewitalizacji; - Doradztwo w zakresie założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej; - Szkolenia i warsztaty z zakresu zakładania własnej działalności gospodarczej.
Przestrzenno-funkcjonalna	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców na obszarze rewitalizacji Potrzeba ta powiązana jest z niżej wymienionym problemem rewitalizacyjnym: - P8. Zagrożenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników ruchu, zwłaszcza uczniów uczęszczających do szkoły; - Modernizacja infrastruktury drogowej; - Zwiększenie bezpieczeństwa poprzez reorganizację ruchu drogowego.
Techniczna	Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji Potrzeba ta powiązana jest z niżej wymienionym problemem rewitalizacyjnym: - P7. Niska jakość infrastruktury mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - Remonty pokryć dachowych na obszarze rewitalizacji; - Remonty/docieplenia elewacji na obszarze rewitalizacji; - Remonty klatek schodowych na obszarze rewitalizacji.

Poprawa stanu środowiska poprzez zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Potrzeba ta powiązana jest z niżej wymienionym problemem rewitalizacyjnym:

- P9. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby:

- Organizacja wydarzeń, warsztatów oraz spotkań tematycznych o ekologii;
- Sprzątanie świata, w które włączona zostanie społeczność z obszaru do rewitalizacji (dzieci, młodzież, seniorzy);
- Działania edukacyjne oraz informacyjne wśród mieszkańców z zakresu poszanowania środowiska naturalnego, sposobów na oszczędzanie energii oraz zagrożeń wynikających z zanieczyszczenia środowiska.

Źródło: Opracowanie własne

3 INTEGRALNOŚĆ SYSTEMU WIZJI, CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ

3.1 Uspójniona wizja obszaru rewitalizacji Gminy Czarne

Podstawą wizji odnoszącej się do stanu obszaru rewitalizacji w Gminie Czarne – po przeprowadzeniu na niej interwencji rewitalizacyjnej – jest analiza problemów i potrzeb danego terenu wykonana na etapie diagnozy szczegółowej tego terenu. Obecny obszar rewitalizacji obejmuje teren uznany za zdegradowany także podczas badań diagnostycznych przeprowadzonych w trakcie prac nad wcześniejszym programem rewitalizacji na lata 2016-2023.

Zaplanowany w ramach niniejszego programu proces rewitalizacji dotyczy w zasadniczej mierze tego samego obszaru rewitalizacji, stąd należy go postrzegać jako kontynuację wcześniejszych interwencji. Od początku procesu rewitalizacji w Gminie Czarne celem działań jest przede wszystkim przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym dotyczącym mieszkańców narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne – przez ich wieloaspektową aktywizację, podnoszenie kapitału społecznego, zwiększanie aktywności gospodarczej. Działania w sferze społecznej wymagały stworzenia lub zmodernizowania odpowiedniej infrastruktury, co częściowo zostało dokonane w ramach GPR 2016-2023. Na obecnym etapie ważna jest kontynuacja działań miękkich, sprofilowanych do zidentyfikowanych grup odbiorców i ich potrzeb.

Poniżej zaprezentowano uspójnioną, o zintegrowanym i całościowym charakterze, wizję dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Wizja prezentuje stan po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji – po roku 2030, czyli zakończeniu perspektywy obowiązywania GPR.

Dzięki kompleksowej i zintegrowanej interwencji rewitalizacyjnej nastąpi zrównoważony rozwój obszaru rewitalizacji w Gminie Czarne, który stanie się atrakcyjnym miejscem do mieszkania, prowadzenia działalności gospodarczej, spędzania wolnego czasu. Zakrojone na dużą skalę działania dopasowane do zindywidualizowanych potrzeb sprawią, że zmniejszy się skala negatywnych zjawisk społecznych, jak i dysproporcja między obszarem rewitalizacji a pozostałą częścią Gminy Czarne.

Dopasowanie oferty działań pomocowych do zdiagnozowanych potrzeb osób narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne, doprowadzi do ograniczenia problemów społecznych obszaru rewitalizacji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej jej mieszkańców. Z kolei działania o charakterze ogólnoaktywizacyjnym, skierowane do różnych grup wiekowych, w tym dzieci, młodzieży i osób starszych, podniosą kapitał społeczny, poziom zaufania społecznego i wpłyną na wzrost zaangażowania lokalnej społeczności w sprawy lokalne.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, u których wzrośnie poziom kompetencji i umiejętności na skutek uczestnictwa w oferowanych działaniach, będą zakładać i z powodzeniem prowadzić działalność gospodarczą, przyczyniając się do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Szeroko rozumiana interwencja przestrzenno-funkcjonalna, obejmująca prace modernizacyjne i zwiększające bezpieczeństwo użytkowników ruchu, poprawi atrakcyjność osiedleńcza obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji będzie miejscem bezpiecznym i przyjaznym.

3.2 Integracja wizji, celów, kierunków działań i przedsięwzięć

Z tak sformułowanej wizji płyną trzy dopełniające się cele, które odnoszą się zarówno do zidentyfikowanych problemów obszaru rewitalizacji, jak i uwzględniają potrzeby jego mieszkańców. Uszczegółowieniem przyjętych celów są wyprowadzone z nich kierunki działań. Siatka celów procesu rewitalizacji i kierunków działań na wyznaczonym obszarze została zaprezentowana poniżej.

Cel 1. Kompleksowe rozwiązywanie problemów mieszkańców i ich aktywizacja

KD.1.1 Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji

KD.1.2 Rozwój zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego

Cel 2. Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

KD.2.1 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców

KD.2.2 Rozwój u mieszkańców umiejętności i kompetencji pożądanych na rynku pracy

Cel 3. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji

KD.3.1 Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji

KD.3.2 Poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji

KD.3.2. Działania na rzecz poprawy jakości środowiska

Identyfikację wyzwań strategicznych GPR Gminy Czarne cechuje podejście zintegrowane:

- przyjęte cele i kierunki działań zostały uspołnione z wnioskami płynącymi z diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji; w ramach diagnozy obszaru rewitalizacji przeanalizowano – w oparciu o dane zastane oraz opinie mieszkańców i informacje pozyskane od pracowników merytorycznych gminy – problemy występujące na tym terenie, a także obecne tu potencjały rozwojowe i na ich podstawie sformułowano potrzeby rewitalizacyjne, zapewniając integrację działań rozwojowych, skoncentrowanych na wyprowadzaniu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego przy wzmacnianiu jego mocnych stron umożliwiających jego szybszy rozwój;
- zastosowana komplementarność problemowa umożliwiła śledzenie wzajemnych powiązań między negatywnymi zjawiskami obszaru rewitalizacji, analizowanymi w podziale na sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną, co pozwoliło na zdefiniowanie dopełniających się celów, które oddziałują na zidentyfikowane negatywne zjawiska;
- rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały zintegrowane w ramach GPR; do procesu tworzenia interwencji zostali zaproszeni interesariusze procesu rewitalizacji i partnerzy; interwencja rewitalizacyjna objęła różne sektory gospodarki i rozmaite polityki publiczne, umożliwiając stworzenie interwencji zaproponowanej przez rozmaitych interesariuszy procesu rewitalizacji z wykorzystaniem różnorodnych źródeł finansowania projektów.

Poniżej w syntetyczny sposób przedstawiono powiązania między elementami wizji, odpowiadającej na zidentyfikowane problemy obszaru, a celami rewitalizacyjnymi oraz podporządkowanymi im kierunkami działań i podstawowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, które w ramach programu zintegrowanego stanowią główną oś interwencji.

Tabela 9. Powiązania między problemami obszaru rewitalizacji, a elementami wizji, celami, kierunkami i podstawowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Elementy wizji:

Dopasowanie oferty działań pomocowych do zdiagnozowanych potrzeb osób narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne, doprowadzi do ograniczenia problemów społecznych obszaru rewitalizacji oraz aktywizacji społecznej i zawodowej jej mieszkańców. Z kolei działania o charakterze ogólnoaktywizacyjnym, skierowane do różnych grup wiekowych, w tym dzieci, młodzieży i osób starszych, podniosą kapitał społeczny, poziom zaufania społecznego i wpłyną na wzrost zaangażowania lokalnej społeczności w sprawy lokalne.

Cel 1. Kompleksowe rozwiązywanie problemów mieszkańców i ich aktywizacja

Główne problemy	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
- Niski poziom aktywności społecznej - Brak integracji społecznej - Uzależnienia od substancji psychoaktywnych - Brak zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup mieszkańców	KD.1.1 Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji KD.1.2 Rozwój zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego	- Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji - Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji - Rozwój oferty spędzania czasu wolnego

Elementy wizji:

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, u których wzrośnie poziom kompetencji i umiejętności na skutek uczestnictwa w oferowanych działaniach, będą zakładać i z powodzeniem prowadzić działalność gospodarczą, przyczyniając się do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Cel 2. Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

Główne problemy	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
- Niski poziom rozwoju lokalnej przedsiębiorczości - Niski poziom umiejętności i kompetencji mieszkańców	KD.2.1 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców KD.2.2 Rozwój u mieszkańców umiejętności i kompetencji pożądanych na rynku pracy	- Nasza firma - zajęcia aktywizujące i rozwijające potencjał i przedsiębiorczość uczniów zamieszkujących obszar rewitalizacji - Postaw pierwszy krok we własny biznes

Elementy wizji:

Szeroko rozumiana interwencja przestrzenno-funkcjonalna, obejmująca prace modernizacyjne i zwiększające bezpieczeństwo użytkowników ruchu, poprawi atrakcyjność osiedleńcza obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji będzie miejscem bezpiecznym i przyjaznym.

Cel 3. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji

Główne problemy	Kierunki działań	Przedsięwzięcia
- Niska jakość infrastruktury mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji - Zagrożenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji - Niska świadomość ekologiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	KD.3.1 Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji KD.3.2 Poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji KD.3.2. Działania na rzecz poprawy jakości środowiska	- Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji - Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji - Działania służące ochronie środowiska

Źródło: Opracowanie własne

Ujęta w ten sposób wizja stanu obszaru rewitalizacji jest wyzwaniem do realizacji w ramach opracowanego programu rewitalizacji do 2030 r. W przypadku nieosiągnięcia wszystkich

założeń, proces rewitalizacji będzie kontynuowany na podstawie uaktualnionej wersji dokumentu.

Podsumowując, przyjęte cele rewitalizacyjne i wynikające z nich kierunki działań, które stanowią odpowiedź na zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji problemy, mają charakter zintegrowany, gwarantując całościową i kompleksową interwencję. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą wdrażane na całym obszarze, przyczyniając się do osiągnięcia założonych celów i kierunków. Z dopełniającymi się celami zostały powiązane podstawowe i uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne, dodatkowo świadcząc o spójnym charakterze interwencji. Cele i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały ze sobą również powiązane za pomocą odpowiednich wskaźników rezultatu i produktu (patrz ROZDZIAŁY: 4 – PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE, 6 – MECHANIZMY SŁUŻĄCE INTEGROWANIU DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH, 9 – SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY CZARNE). Takie wytyczenie celów GPR wpisuje się w wymóg art. 36 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa), pozwalając uznać niniejszy program rewitalizacji za strategię IIT.

4 PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

4.1 Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniższy rozdział zawiera zestawienie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zgłoszonych do GPR w sposób oddolny, tj. samodzielnie przez poszczególne grupy interesariuszy, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, a także art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa). Opisy projektów zostały opracowane tak, aby były spójne z wymogami art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy o rewitalizacji:

„zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”,

a także art. 36 ust. 8 pkt 3 ustawy wdrożeniowej:

„strategia IIT określa w szczególności (...) listę projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami”.

Dzięki takiemu podejściu niniejszy GPR spełnia warunki uznania go za strategię IIT, o której mowa w art. 36 ust. 4 ustawy wdrożeniowej.

„strategii IIT można nie sporządzać, w przypadku gdy dla obszaru, o którym mowa w ust. 2, opracowano i uchwalono w szczególności (...) gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2021 poz. 485), o ile zawierają elementy, o których mowa w ust. 8” (art. 36 ust.)”.

Wzajemne powiązania projektów zostały przedstawione w ROZDZIALE 6. MECHANIZMY SŁUŻĄCE INTEGROWANIU DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH, natomiast poniżej opisano sposób wskazania poszczególnych projektów.

Otwarty nabór na propozycje na przedsięwzięcia rewitalizacyjne trwał od 27 października do 17 listopada 2023 r. Skierowany był do interesariuszy procesu rewitalizacji w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji (tj. wspólnot mieszkaniowych, przedsiębiorców, podmiotów społecznych, liderów społecznych, grup nieformalnych, aktywistów miejskich) oraz art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy wdrożeniowej (partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska, podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji). Celem przeprowadzonego naboru było zaplanowanie interwencji dla obszaru rewitalizacji Gminy Czarne, składającej się z oddolnych inicjatyw interesariuszy procesu rewitalizacji, które umieszczono w wykazie przedsięwzięć podstawowych.

Warunki naboru określały, że zgłaszane projekty i inicjatywy powinny były odpowiadać na problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji, w celu wyprowadzenia go z sytuacji kryzysowej. Wymagano również, by projekty i zgłaszane inicjatywy były realizowane na obszarze rewitalizacji.

Zgłoszone przedsięwzięcia zostały zweryfikowane pod kątem formalnym, tj. położenia w granicach obszaru rewitalizacji (lub uzasadnienia ich realizacji poza tym obszarem), powiązania projektów z celami GPR Gminy Czarne, wykonalności na warunkach deklarowanych przez podmiot zgłaszający oraz skali wpływu na poprawę jakości życia mieszkańców.

W wyniku przeprowadzonego naboru, w zapisach GPR ujęto 8 przedsięwzięć podstawowych, przeznaczonych do realizacji na obszarze rewitalizacji oraz 2 przedsięwzięcia uzupełniające. Zapisy przedsięwzięć wynikają ze złożonych przez interesariuszy deklaracji.

Wszystkie przedsięwzięcia, które zostały ujęte na liście projektów podstawowych, spełniają warunek poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Opisy przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały opracowane w oparciu o aktualny, faktyczny stan ich przygotowania. W przypadku projektów, które nie posiadały szczegółowej dokumentacji techniczno-budowlanej w momencie naboru, ich opisy zostały ujęte w sposób ogólny, z założeniem doprecyzowania na dalszym etapie wdrażania programu.

Odpowiedzialność za deklaracje dotyczące sposobu realizacji projektów, zakładanych celów,

szacowanej wartości oraz planowanych do wykorzystania źródeł finansowania przypisywana jest każdorazowo podmiotom zgłaszającym.

W zakresie wartości przedsięwzięć oraz form ich finansowania, zapisy nie definiują ostatecznie rodzaju i źródła finansowania, ponieważ będą one precyzowane każdorazowo przez wnioskodawcę na poziomie dokumentacji technicznej oraz analiz finansowych, wykonywanych na potrzeby aplikowania o zewnętrzne granty.

Szczegółowe zestawienie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawiono poniżej.

1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	
Przedsięwzięcie 1	Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	P1.Niski poziom aktywności społecznej P2. Brak integracji społecznej P4. Brak zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup mieszkańców
Cele rewitalizacji i kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cel 1. Kompleksowe rozwiązywanie problemów mieszkańców i ich aktywizacja KD.1.1 Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji KD.1.2 Rozwój zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego
Zakres zadania	Na obszarze rewitalizacji występuje problem braku pomocy sąsiedzkiej. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji nie spotykają się ze sobą, często nawet się nie znają. Nie angażują się w życie społeczne gminy. Przedsięwzięcie zakłada: 1. Organizację spotkań, wyjazdów dla mieszkańców obszaru rewitalizacji; 2. Pomoc specjalistyczną; 3. Zakup nowych artykułów na potrzeby spotkań integrujących mieszkańców obszaru rewitalizacji (grill, stoły, ławki plenerowe, namioty itp.)
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	• Umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami
Oczekiwane rezultaty	• Wzrost poziomu integracji społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji • Aktywizacja i włączenie społeczne osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym
Wskaźniki i źródło ich pozyskania	• Liczba mieszkańców rewitalizacji, uczestniczących w wydarzeniach integrujących (Urząd Gminy); • Liczba zorganizowanych wydarzeń mających na celu integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji (Urząd Gminy);
Zgodność z dokumentami planistycznymi	• Nie dotyczy
Realizator	Urząd Miasta i Gminy Czarne
Okres realizacji	2024-2030
Lokalizacja*	Obszar rewitalizacji
*w przypadku lokalizacji poza OR wymagane uzasadnienie	
Wartość	100 000,00 zł
Finansowanie	Środki własne Gminy Czarne;

Źródło: Opracowanie własne.

2. Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji	
Przedsięwzięcie 2	Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	P1. Niski poziom aktywności społecznej P2. Brak integracji społecznej P3. Uzależnienia od substancji psychoaktywnych P4. Brak zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup mieszkańców
Cele rewitalizacji i kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cel 1. Kompleksowe rozwiązywanie problemów mieszkańców i ich aktywizacja KD.1.1 Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji KD.1.2 Rozwój zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego
Zakres zadania	Na obszarze rewitalizacji zauważalny jest problem uzależnień od alkoholu i narkotyków. Wiele mieszkańców posiada niski poziom świadomości nt. zdrowego stylu życia. Przedsięwzięcie zakłada: 1. Realizację warsztatów, spotkań oraz wydarzeń na temat wpływu aktywności fizycznej na rozwój dziecka; kontaktów z rówieśnikami i rodzicami; zagrożeń wynikających z biernego trybu życia (oraz stosowania używek); radzenia sobie ze stresem; efektywnej komunikacji i empatycznych relacji; 2. Realizację zajęć ruchowych, a w okresie wiosenno-letnim m.in. w śniadaniu na trawie, nordic-walking, plenerowych zajęciach fitness. Dzięki realizacji projektu uczestnicy poznają nowe sposoby na aktywne spędzanie czasu i podniesie się ich świadomość na temat korelacji pomiędzy aktywnym trybem życia i zdrowiem psychicznym dzieci i dorosłych.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	• Umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami
Oczekiwane rezultaty	• Wzrost poziomu integracji społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji • Aktywizacja i włączenie społeczne osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym • Poprawa stanu zdrowia mieszkańców obszaru rewitalizacji
Wskaźniki i źródło ich pozyskania	• Liczba zorganizowanych zajęć ruchowych (Urząd Gminy); • Liczba zorganizowanych warsztatów edukacyjnych (Urząd Gminy); • Liczba osób biorących udział w spotkaniach i wydarzeniach (Urząd Gminy)
Zgodność z dokumentami planistycznymi	• Nie dotyczy
Realizator	Urząd Miasta i Gminy Czarne
Okres realizacji	2024-2030
Lokalizacja*	Obszar rewitalizacji
*w przypadku lokalizacji poza OR wymagane uzasadnienie	
Wartość	100 000,00 zł
Finansowanie	Środki własne Gminy Czarne;

Źródło: Opracowanie własne.

3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego

Przedsięwzięcie 3	Rozwój oferty spędzania czasu wolnego
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	P1. Niski poziom aktywności społecznej P2. Brak integracji społecznej P4. Brak zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup mieszkańców
Cele rewitalizacji i kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cel 1. Kompleksowe rozwiązywanie problemów mieszkańców i ich aktywizacja KD.1.1 Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji KD.1.2 Rozwój zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego
Zakres zadania	Na obszarze rewitalizacji brakuje oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup mieszkańców. Obszar rewitalizacji cechuje się ubogą ofertą kulturalną, sportową dla młodzieży i dorosłych. Przeznacza się niewystarczającą ilość środków finansowych na działania kulturalne, sportowe i społeczne. Przedsięwzięcie zakłada: 1. Organizację imprez i wydarzeń kulturalnych, sportowych i społecznych; 2. Organizację warsztatów, kursów, działań edukacyjnych, informacyjnych w obszarze kultury; 3. Wyjazdy dla mieszkańców do dużych ośrodków kulturalnych; 4. Zwiększenie kompetencji pracowników i animatorów kultury; 5. Wzbogacenie bazy do działalności kulturalnej
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	• Umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami
Oczekiwane rezultaty	• Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji • Aktywizacja i włączenie społeczne osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym
Wskaźniki i źródło ich pozyskania	• Liczba mieszkańców, która wzięła udział w wydarzeniach kulturalnych (Czarneńskie Centrum Kultury) • Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych (Czarneńskie Centrum Kultury)
Zgodność z dokumentami planistycznymi	• Nie dotyczy
Realizator	Czarneńskie Centrum Kultury; Organizacje pozarządowe
Okres realizacji	2024-2030
Lokalizacja*	Obszar rewitalizacji
*w przypadku lokalizacji poza OR wymagane uzasadnienie	
Wartość	100 000,00 zł
Finansowanie	Środki własne Gminy Czarne; Fundusze zewnętrzne

Źródło: Opracowanie własne.

4. Nasza firma - zajęcia aktywizujące i rozwijające potencjał i przedsiębiorczość uczniów zamieszkujących obszar rewitalizacji

Przedsięwzięcie 4	Nasza firma - zajęcia aktywizujące i rozwijające potencjał i przedsiębiorczość uczniów zamieszkujących obszar rewitalizacji
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	P5. Niski poziom rozwoju lokalnej przedsiębiorczości P6. Niski poziom umiejętności i kompetencji mieszkańców
Cele rewitalizacji i kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cel 2. Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości KD.2.1 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców KD.2.2 Rozwój u mieszkańców umiejętności i kompetencji pożądanych na rynku pracy
Zakres zadania	Obszar rewitalizacji cechuje się niskim poziomem rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. Przedmiotem projektu jest organizacja i realizacja zajęć pozalekcyjnych aktywizujących i rozwijających potencjał i przedsiębiorczość uczniów dla kl. 4-8 zamieszkujących obszar rewitalizacji.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	W działaniach będą mogli wziąć udział uczniowie ze szczególnymi potrzebami oraz osoby niepełnosprawne.
Oczekiwane rezultaty	- Kształtowanie i rozwijanie kompetencji i umiejętności przedsiębiorczości, pracy w grupie, określania i dążenia do realizacji celu, poszukiwania i rozwijania zainteresowań; - Profilaktyka negatywnych zjawisk i postaw społecznych (brak umiejętności wykorzystania czasu wolnego na rozwijanie zainteresowań, pracy w grupie, określania i dążenia do realizacji celu, bierność) - Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach aktywizujących (Szkola Podstawowa)
Wskaźniki i źródło ich pozyskania	Nie dotyczy
Zgodność z dokumentami planistycznymi	
Realizator	Urząd Miasta i Gminy Czarne
Okres realizacji	2024-2030
Lokalizacja*	Obszar rewitalizacji
*w przypadku lokalizacji poza OR wymagane uzasadnienie	
Wartość	100 000,00 zł
Finansowanie	Środki własne Gminy Czarne; Fundusze zewnętrzne

Źródło: Opracowanie własne.

5. Postaw pierwszy krok we własny biznes

Przedsięwzięcie 5	Postaw pierwszy krok we własny biznes
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	P5. Niski poziom rozwoju lokalnej przedsiębiorczości P6. Niski poziom umiejętności i kompetencji mieszkańców
Cele rewitalizacji i kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cel 2. Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości KD.2.1 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców KD.2.2 Rozwój u mieszkańców umiejętności i kompetencji pożądanych na rynku pracy
Zakres zadania	Projekt dotyczy przeprowadzenia działań szkoleniowo-doradczych polegających

na organizacji cyklu szkoleń i warsztatów dla potencjalnych przedsiębiorców, a także osób, które już prowadzą swoją działalność. Projekt jest skierowany do osób przedsiębiorczych zamieszkałych na obszarze rewitalizacji, a także prowadzących bądź planujących prowadzić działalność gospodarczą na tym terenie.

W ramach projektu przewiduje się realizację następujących zadań:

1. Prowadzenie doradztwa w zakresie założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
2. Prowadzenie szkoleń i warsztatów z zakresu zakładania własnej działalności gospodarczej.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	• umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami
Oczekiwane rezultaty	• Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji • Wzrost poziomu przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji; • Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji • Rozwój kompetencji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji; • Poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji; • Dopasowanie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji do lokalnego rynku pracy;
Wskaźniki i źródło ich pozyskania	• Liczba przedsiębiorców/osób zamierzających otworzyć działalność gospodarczą, którzy otrzymali wsparcie (Urząd Gminy); • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy podnieśli kompetencje zawodowe (Urząd Gminy); • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy skorzystali z aktywizacji zawodowej (Urząd Gminy)
Zgodność z dokumentami planistycznymi	• Nie dotyczy
Realizator	Urząd Miasta i Gminy Czarne
Okres realizacji	2024-2030
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Wartość	100 000,00 zł
Finansowanie	Środki własne Gminy Czarne; Fundusze zewnętrzne;

Źródło: Opracowanie własne.

6. Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcie 6	Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	P7. Niska jakość infrastruktury mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji
Cele rewitalizacji i kierunki działań realizowane przez przedsiębiorcę	Cel 3. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji KD.3.1 Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji
Zakres zadania	Obszar rewitalizacji cechuje się niską jakością infrastruktury, zwłaszcza mieszkaniowej, która negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także zmniejsza jego atrakcyjność osiedleńczą. Przedsięwzięcie zakłada: 1. remonty pokryć dachowych;

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	2. remonty/docieplenia elewacji;
	3. remonty klatek schodowych
Oczekiwane rezultaty	• Nie dotyczy
	• Poprawa jakości budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji; • Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji; • Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji;
Wskaźniki i źródło ich pozyskania	• Liczba wyremontowanych budynków na obszarze rewitalizacji; (Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej spółka z o.o.) • Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji zamieszkujących w budynkach mieszkalnych poddanych modernizacji (Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej spółka z o.o.)
	• przedsięwzięcie jest zgodne ze "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego" i jego realizacja nie wymaga zmian w dokumencie; • przedsięwzięcie jest zgodne z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego i realizacja projektu nie wymaga zmiany dokumentu
Zgodność z dokumentami planistycznymi	
Realizator	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej spółka z o.o.
Okres realizacji	2024-2030
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Wartość	8 000 000,00 zł
Finansowanie	Środki prywatne; Fundusze zewnętrzne

Źródło: Opracowanie własne.

7. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji

Przedsięwzięcie 7	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	P8. Zagrożenie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Cele rewitalizacji i kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cel 3. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji KD.3.2 Poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji
Zakres zadania	Na ulicy Przemysłowej istnieje zagrożenie bezpieczeństwa dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Brak progów zwalniających stwarza duże zagrożenie dla dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej. Ponadto widoczny jest nieład wizualny i brak zieleni oraz dbałości o przyrodę w ciągu ulicy od numeru 1 do 27, co ma negatywny wpływ na atrakcyjność osiedleńczą obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie zakłada: 1. Montaż progów zwalniających na ulicy Przemysłowej; 2. Reorganizacja kierunku jazdy między ulicą Przemysłową, a Kościelną (ustalenie drogi jednokierunkową); 3. Zmiana nawierzchni asfaltowej; 4. Nasadzenie zieleni w ciągu ulicy Przemysłowej;
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	• Zapewnienie rozwiązań architektonicznych wolnych od barier przy poruszaniu się osób ze szczególnymi potrzebami;
Oczekiwane rezultaty	• Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego; • Poprawa estetyki przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji

Wskaźniki i źródło ich pozyskania	- Długość zmodernizowanej drogi (Urząd Gminy); - Liczba zamontowanych elementów zwiększających bezpieczeństwo użytkowników ruchu drogowego (Urząd Gminy)
Zgodność z dokumentami planistycznymi	- przedsięwzięcie jest zgodne ze "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego" i jego realizacja nie wymaga zmian w dokumencie; - przedsięwzięcie jest zgodne z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego i realizacja projektu nie wymaga zmiany dokumentu
Realizator	Urząd Miasta i Gminy Czarne
Okres realizacji	2024-2030
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Wartość	1 000 000,00 zł
Finansowanie	Środki prywatne; Fundusze zewnętrzne

Źródło: Opracowanie własne.

8. Działania służące ochronie środowiska

Przedsięwzięcie 8	Działania służące ochronie środowiska
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	P1. Niski poziom aktywności społecznej P2. Brak integracji społecznej P4. Brak zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup mieszkańców P9. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców obszaru rewitalizacji
Cele rewitalizacji i kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cel 3. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji
Zakres zadania	KD.3.3. Działania na rzecz poprawy jakości środowiska Przedsięwzięcie zakłada: - Organizację wydarzeń, warsztatów oraz spotkań tematycznych o ekologii (np. w ramach dodatkowych zajęć w szkole z zakresu edukacji ekologicznej, czy zajęć związanych z regionalizmem poprzez organizację np. wycieczek rowerowych, spacerów krajoznawczych, których celem będzie poznawanie najbliższej okolicy podczas aktywnego wypoczynku) - Sprzątanie świata, w które włączona zostanie społeczność z obszaru do rewitalizacji (dzieci, młodzież, seniorzy); - Działania edukacyjne oraz informacyjne wśród mieszkańców z zakresu poszanowania środowiska naturalnego, sposobów na oszczędzanie energii oraz zagrożeń wynikających z zanieczyszczenia środowiska.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami
Oczekiwane rezultaty	- Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców - Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji - Liczba uczestników działań służących ochronie środowiska (Urząd Gminy);
Wskaźniki i źródło ich pozyskania	Nie dotyczy
Zgodność z dokumentami planistycznymi	
Realizator	Urząd Miasta i Gminy Czarne
Okres realizacji	2024-2030

Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Wartość	50 000,00 zł
Finansowanie	Środki własne Gminy Czarne; Fundusze zewnętrzne;

Źródło: Opracowanie własne.

4.2 Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W poniższej tabeli zaprezentowano charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy o rewitalizacji. Projekty te charakteryzują się mniejszym stopniem oddziaływania, jednak ich realizacja jest istotna ze względu na konieczność uzupełnienia interwencji rewitalizacyjnej, tworzonej przez przedsięwzięcia podstawowe. Do procesu rewitalizacji włączono zestaw działań realizowanych wobec obszaru rewitalizacji Gminy Czarne, oddziałujących bezpośrednio na cele procesu rewitalizacji. Są one spójne z celami wynikającymi z GPR, a ich realizacja przyczyni się do większego zintegrowania interwencji rewitalizacyjnej. Poniżej zaprezentowano zestawienie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

1. Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu

Przedsięwzięcie uzupełniające 1	Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	P1.Niski poziom aktywności społecznej P2. Brak integracji społecznej P4. Brak zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup mieszkańców
Cele rewitalizacji i kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cel 1. Kompleksowe rozwiązywanie problemów mieszkańców i ich aktywizacja KD.1.1 Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji KD.1.2 Rozwój zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego
Zakres zadania	Projekt zakłada przeprowadzenie działań animacyjno-edukacyjnych z zakresu reintegracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt skierowany jest do osób zagrożonych i wykluczonych społecznie. W ramach projektu przewiduje się następujące działania: 1) zatrudnienie animatorów społeczności lokalnej, 2) przeprowadzenie warsztatów aktywizacji społecznej, Animatorzy będą odpowiedzialni za przygotowanie i realizację warsztatów, a także pozostałych działań animacyjno-edukacyjnych. Miejsce prowadzonych zajęć będzie zależeć od programu warsztatów ustalonych przez animatorów.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	• Umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami

Oczekiwane rezultaty	• Wzrost poziomu integracji społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji • Aktywizacja i włączenie społeczne osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym • Rozwój animacji lokalnej na obszarze rewitalizacji
Wskaźniki i źródło ich pozyskania	• Liczba zatrudnionych animatorów społeczności lokalnej (Urząd Gminy); • Liczba uczestników działań animacyjnych (Urząd Gminy) • Nie dotyczy
Zgodność z dokumentami planistycznymi	
Realizator	Urząd Miasta i Gminy Czarne
Okres realizacji	2024-2030
Lokalizacja*	Obszar rewitalizacji
*w przypadku lokalizacji poza OR wymagane uzasadnienie	
Wartość	100 000,00 zł
Finansowanie	Środki własne Gminy Czarne; Fundusze zewnętrzne

Źródło: Opracowanie własne.

2. Czarneński Biznes Klub

Przedsięwzięcie uzupełniające 2	Czarneński Biznes Klub
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	P5. Niski poziom rozwoju lokalnej przedsiębiorczości P6. Niski poziom umiejętności i kompetencji mieszkańców
Cele rewitalizacji i kierunki działań realizowane przez przedsięwzięcie	Cel 2. Wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości KD.2.1 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców
Zakres zadania	Celem przedsięwzięcia jest poprawa klimatu biznesowego na terenie gminy Czarne oraz konieczność udoskonalenia komunikacji na płaszczyźnie Inwestor - Samorząd - Instytucje Otoczenia Biznesu. Projekt obejmuje m.in.:
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	• doksztalcenie kadry (języki obce, komunikacja biznesowa); • organizacja szkoleń/wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców oraz osób zamierzających rozpocząć działalność. • umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami
Oczekiwane rezultaty	• Poprawa współpracy między samorządem, a lokalnym biznesem; • Wzrost poziomu kompetencji pracowników samorządowych; • Rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji; • Wzrost poziomu przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji
Wskaźniki i źródło ich pozyskania	• Liczba pracowników samorządowych, którzy podnieśli kompetencje (Urząd Gminy); • Liczba przedsiębiorców/osób zamierzających otworzyć działalność gospodarczą, którzy otrzymali wsparcie (Urząd Gminy) • Nie dotyczy
Zgodność z dokumentami planistycznymi	
Realizator	Urząd Gminy Czarne;

Okres realizacji	Przedsiębiorcy 2024-2030
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Wartość	100 000,00 zł
Finansowanie	Środki własne Gminy Czarne; Fundusze zewnętrzne; Środki prywatne (przedsiębiorcy)

Źródło: Opracowanie własne.

5 SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W GPR założono, że podstawowym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą:

- środki pochodzące z budżetu Gminy Czarne,
- środki strukturalne Unii Europejskiej, w szczególności Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (FEP 2021-2027).

Fundusze UE funkcjonują zgodnie z zasadą dodatkowości, co oznacza, że dofinansowanie w ramach polityki spójności UE może stanowić jedynie dodatek do innych środków przeznaczonych na dane przedsięwzięcie. Na etapie opracowywania GPR, w szczególności na etapie naboru otwartego projektów rewitalizacyjnych, kształtowały się dopiero założenia dokumentów programowych związanych z perspektywą finansową UE 2021-2027. Założono więc możliwość weryfikacji zakładanych pierwotnie źródeł finansowania projektów, w ramach cyklicznej oceny aktualności i stopnia realizacji GPR.

Środki na realizację zaplanowanych przedsięwzięć zostaną zabezpieczone w corocznym budżecie Gminy Czarne oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej – w odniesieniu do przedsięwzięć wieloletnich, zgodnie z wymogami art. 21 ustawy o rewitalizacji:

„Niezwłocznie po uchwaleniu gminnego programu rewitalizacji, rada gminy wprowadza przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w tym programie, służące realizacji zadań własnych gminy, do załącznika uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy...”

Tabela 10. Szacunkowe ramy finansowe GPR z podziałem na źródła finansowania – podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Lp.	Nazwa projektu	Realizator	Lata realizacji projektu	Indykatywne środki finansowe w ramach programu rewitalizacji z podziałem na źródła finansowania [w zł]			Suma
				Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE	Pochodzące ze źródeł prywatnych	
1	Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	Urząd Miasta i Gminy Czarne	2024-2030	15 000,0 zł	85 000,0 zł	0,0 zł	100 000,0 zł
2	Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji	Urząd Miasta i Gminy Czarne	2024-2030	15 000,0 zł	85 000,0 zł	0,0 zł	100 000,0 zł
3	Rozwój oferty spędzania czasu wolnego	Czarneńskie Centrum Kultury; Organizacje pozarządowe	2024-2030	15 000,0 zł	85 000,0 zł	0,0 zł	100 000,0 zł
4	Nasza firma - zajęcia aktywizujące i rozwijające potencjał i przedsiębiorczość uczniów zamieszkujących obszar rewitalizacji	Urząd Miasta i Gminy Czarne	2024-2030	15 000,0 zł	85 000,0 zł	0,0 zł	100 000,0 zł
5	Postaw pierwszy krok we własny biznes	Urząd Miasta i Gminy Czarne	2024-2030	15 000,0 zł	85 000,0 zł	0,0 zł	100 000,0 zł
6	Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej spółka z o.o.	2024-2030	0,0 zł	6 800 000,0 zł	1 200 000,0 zł	8 000 000,0 zł
7	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji	Urząd Miasta i Gminy Czarne	2024-2030	0,0 zł	850 000,0 zł	150 000,0 zł	1 000 000,0 zł
8	Działania służące ochronie środowiska	Urząd Miasta i Gminy Czarne	2024-2030	7 500,0 zł	42 500,0 zł	0,0 zł	50 000,0 zł
SUMA				82 500,0 zł	8 117 500,0 zł	1 350 000,0 zł	9 550 000,0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 11. Szacunkowe ramy finansowe GPR z podziałem na źródła finansowania – pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Lp.	Nazwa projektu	Realizator	Lata realizacji projektu	Indykatywne środki finansowe w ramach programu rewitalizacji z podziałem na źródła finansowania [w zł]			Suma
				Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące z funduszy UE	Pochodzące ze źródeł prywatnych	
1	Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu	Urząd Miasta i Gminy Czarne	2024-2030	15 000,0 zł	85 000,0 zł	0,0 zł	100 000,0 zł
2	Czarneński Biznes Klub	Urząd Miasta i Gminy Czarne; Przedsiębiorcy	2024-2030	15 000,0 zł	85 000,0 zł	0,0 zł	100 000,0 zł
SUMA				30 000,0 zł	170 000,0 zł	0,0 zł	200 000,0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Powyżej przedstawiono zestawienie szacowanych wartości przedsięwzięć podstawowych i dopuszczalnych ujętych w GPR. Łączna wartość przedsięwzięć objętych zapisami programu wynosi 9 750 000,00 zł, w ramach tej kwoty zakładane do pozyskania dofinansowanie w ramach polityki spójności UE wynosi 8 287 500,0 zł. Możliwość realizacji zaplanowanych przedsięwzięć wymaga zabezpieczenia środków publicznych w ramach budżetu Gminy Czarne w wysokości 112 500,00 zł.

6 MECHANIZMY SŁUŻĄCE INTEGROWANIU DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Przedstawiony w niniejszym rozdziale opis mechanizmów służących integrowaniu działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych spełnia wymogi ustawy o rewitalizacji (art. 15 ust. 1 pkt 6), a także uwzględnia zalecenia ujęte w Zasadach realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 opracowanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Wytyczne zawarte w tych dokumentach gwarantują zaplanowanie i przeprowadzenie skutecznej interwencji rewitalizacyjnej, wynikającej ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb obszaru rewitalizacji, które są spójne z wizją stanu obszaru oraz celami rewitalizacyjnymi i podporządkowanymi im kierunkami działań (patrz ROZDZIAŁ 3. INTEGRALNOŚĆ SYSTEMU WIZJI, CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ), i która jest realizowana za pomocą przedsięwzięć rewitalizacyjnych (patrz ROZDZIAŁ 4. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE). Podejście to świadczy o zintegrowanym charakterze zaplanowanego procesu rewitalizacji, dzięki czemu możliwa jest kompleksowa interwencja, oddziałująca na zidentyfikowane problemy, skoncentrowana terytorialnie, prowadzona za pomocą powiązanych ze sobą przedsięwzięć, wpisujących się w różne cele. Takie zintegrowane, kompleksowe podejście przełoży się na synergię działań i nieprzenoszenie się zjawisk kryzysowych do innych części gminy.

Poniżej omówiono główne cechy rewitalizacji jako procesu, który zgodnie z definicją przyjętą w ustawie o rewitalizacji powinien mieć charakter kompleksowy dzięki realizacji zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowanych na obszarze rewitalizacji.

Podejście zintegrowane i kompleksowość

GPR Gminy Czarne zawiera zróżnicowane działania o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym wynikające z przeprowadzonej diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, w tym analizy wyzwań i potencjałów, które go cechują.

Podejście zintegrowane wymaga ścisłej konsolidacji działań planowanych w ramach polityki rewitalizacyjnej. W Gminie Czarne osiągnięto to przez wypracowanie – w drodze uspołecznionego procesu – katalogu przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Po weryfikacji przez zespół ds. rewitalizacji stały się one częścią projektu zintegrowanego, którego podstawą jest łączenie projektów o charakterze

prospołecznym z projektami infrastrukturalnymi. Zgodnie z tym założeniem działania polepszające stan szeroko rozumianej infrastruktury stanowią zaplecze, warunek do przeprowadzenia interwencji w sferze społecznej. Przedsięwzięcia uzupełniające, służą wzmocnieniu procesu rewitalizacji i przyspieszeniu jego efektów. Zastosowanie podejścia zintegrowanego pozwala zaplanować całościową, spójną interwencję, na którą będą się

składać powiązane ze sobą przedsięwzięcia. Zgodnie z intencją interesariuszy procesu i twórców programu powinny one doprowadzić do trwałych zmian na obszarze rewitalizacji.

W przypadku GPR wyzwania strategiczne wyrażone w celach i kierunkach działań mają charakter ogólny i długofalowy zgodnie z szerszą koncepcją działań rewitalizacyjnych wykraczającą poza zakres przedsięwzięć zamieszczonych w programie.

Zaplanowane przedsięwzięcia równoważą się i dopełniają, wykazując kompleksowy charakter – przedsięwzięcia infrastrukturalne są bowiem ściśle powiązane z projektami społecznymi, stanowiąc niezbędną bazę dla działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i marginalizacji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w programie charakteryzują się więc wielowymiarowymi powiązaniami (patrz tabela poniżej), dzięki czemu po realizacji programu powinno nastąpić połączenie ich efektów i zwiększenie oddziaływania na stan kryzysowy obszaru rewitalizacji. Ta całościowa odpowiedź na zidentyfikowane deficyty obszaru rewitalizacji pozwoli uzyskać efekt synergii – szersze i trwalsze oddziaływanie na zachodzące na obszarze zmiany.

Koncentracja

W rewitalizacji koncentracja oznacza skupienie działań na obszarze rewitalizacji, który w stosunku do reszty gminy cechuje szczególna skala problemów. Jednocześnie ten dysfunkcyjny obszar powinien posiadać istotne znaczenie dla całej gminy, by móc stać się kołem zamachowym dla jej rozwoju. Działania rewitalizacyjne zaplanowane w ramach GPR będą wdrażane przede wszystkim na obszarze rewitalizacji zlokalizowanym w centralnej części gminy. Projekty o charakterze rozwojowym są w stanie zainicjować procesy odnowy obszaru rewitalizacji, oddziałując korzystnie na bezpośrednie sąsiedztwo i całą gminę.

Tabela 12. Charakterystyka metodologii komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami i podmiotami je realizującymi

Typ komplementarności	Opis
Przestrzenna	Przedsięwzięcia dotyczą obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcia dopełniają się przestrzennie i zapobiegają przenoszeniu problemów na pozostałe obszary i nie będą prowadziły do segregacji i wykluczenia społecznego mieszkańców. Wielkość obszaru pozwoli na uniknięcie rozproszenia podejmowanych działań, dzięki czemu powstanie efekt synergii przedsięwzięć. W ten sposób zostaną ograniczone zadania punktowe.
Problemowa	Zaplanowane przedsięwzięcia odpowiadają na zidentyfikowane w szczegółowej diagnozie problemy w sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej (Tabela „Oddziaływanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególne sfery”). Dopełniają się i kompleksowo odpowiadają na problemy na podstawie określonej wizji, misji, celów i kierunków działań. Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań.
Proceduralno-instytucjonalna	Wdrażanie i zarządzanie Programem będzie należało do koordynatora rewitalizacji. Natomiast za przygotowanie i realizację poszczególnych przedsięwzięć odpowiadać będą podmioty realizujące m.in. jednostki gminne, instytucje kultury, organizacje pozarządowe. Powołany zostanie także Komitet Rewitalizacji, który zgodnie z Ustawą stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotawczą-doradczą burmistrza. Przedsięwzięcia zostały określone w ramach procesu partycypacji i dialogu społecznego. Realizatorów odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych przedsięwzięć wskazano w podrozdziale dotyczącym przedsięwzięć rewitalizacyjnych. System zarządzania został szczegółowo opisany w części zarządczej Programu.

Międzyokresowa

Założone do realizacji przedsięwzięcia stanowią ciągłość dotychczasowej polityki rewitalizacyjnej Gminy Czarne poprzez kontynuację i uzupełnienie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Czarne na lata 2016-2023. W związku z tym zostanie zachowana ciągłość programowa procesu rewitalizacji. Przy wdrażaniu przedsięwzięć wykorzystane zostaną doświadczenia z dotychczas realizowanego programu rewitalizacji oraz działań infrastrukturalnych i społecznych z kolejnych perspektyw unijnych tj. 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020.

Źródła finansowania

Komplementarność zakłada łączenie prywatnych i publicznych źródeł finansowania przy wykorzystaniu środków Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Podmioty zaangażowane w realizację przedsięwzięć zakładają dywersyfikację ich finansowania.

Źródło: Opracowanie własne

Opisane mechanizmy zapewniające wielowymiarową komplementarność przekładają się na kompleksowość i zintegrowany charakter obecnego programu rewitalizacji. Uwzględnia on bowiem aspekty społeczne, a także gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, środowiskowe czy techniczne – związane z obszarem rewitalizacji. Z tego powodu interwencję wynikającą z GPR Gminy Czarne, złożoną z różnorodnych, wzajemnie dopełniających się, skoncentrowanych przestrzennie projektów, które stanowią kontynuację wcześniejszych działań i będą finansowane z różnych źródeł, należy uznać za całościowy, zintegrowany, spójny proces rewitalizacji, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Zgodnie z założeniem wszystkie przedsięwzięcia podstawowe są wzajemnie powiązane, stanowiąc kompleksową interwencję, która zrealizowana w całości wzmacnia siłę oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć. Poniżej zaprezentowano wzajemne powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i ich powiązanie z przeprowadzonymi wcześniej działaniami, a także ich kompleksowe oddziaływanie na różne sfery kryzysowe.

Jako podstawę uznania powiązań za szczególnie silne przyjęto lokalizację projektów, wychodząc z założenia, że poprawa spójności społecznej poprzez najróżniejsze działania aktywizacyjne i animacyjne nierozdzielnie łączy się z poprawą środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną bezpośredniego otoczenia. Powiązania przedsięwzięć na poziomie strategicznym – z wyznaczonymi celami i kierunkami działań jako odpowiedź na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji – świadczące o zintegrowanym charakterze interwencji zostały przedstawione w ROZDZIALE 3. INTEGRALNOŚĆ SYSTEMU WIZJI, CELÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ.

Tabela 13. Powiązanie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z innymi przedsięwzięciami

Lp.	Przedsięwzięcie podstawowe	Powiązanie z innymi przedsięwzięciami	Powiązanie z przedsięwzięciami w ramach LPR 2016-2023
1	Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	2. Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji; 3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego; Przedsięwzięcie uzupełniające 1: Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu	• Wspólnie tworzymy naszą przestrzeń – otwarty konkurs ofert na realizację zadań związanych z rewitalizacją obszaru „B” w Czarne • Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka w Czarne – wsparcie rodzin w prawidłowym jej funkcjonowaniu • Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka w Czarne – wsparcie opiekunów zaangażowanych w opiekę nad osobami niesamodzielnymi • Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka w Czarne – placówka wsparcia dziennego dla dzieci • Przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu • Program przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i wsparcia rodzin
2	Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji	1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; 3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego; Przedsięwzięcie uzupełniające 1: Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu	• Wspólnie tworzymy naszą przestrzeń – otwarty konkurs ofert na realizację zadań związanych z rewitalizacją obszaru „B” w Czarne • Program przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i wsparcia rodzin
3	Rozwój oferty spędzania czasu wolnego	1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; 2. Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji; Przedsięwzięcie uzupełniające 1: Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu	• Wspólnie tworzymy naszą przestrzeń – otwarty konkurs ofert na realizację zadań związanych z rewitalizacją obszaru „B” w Czarne • Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka w Czarne – placówka wsparcia dziennego dla dzieci
4	Nasza firma - zajęcia aktywizujące i rozwijające	5. Postaw pierwszy krok we własny biznes; Przedsięwzięcie uzupełniające 2:	• Wspólnie tworzymy naszą przestrzeń – otwarty konkurs ofert na realizację zadań związanych z rewitalizacją obszaru „B” w Czarne • Przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu

	potencjał i przedsiębiorczość uczniów zamieszkujących obszar rewitalizacji	Czerneński Biznes Klub	
5	Postaw pierwszy krok we własny biznes	4. Nasza firma - zajęcia aktywizujące i rozwijające potencjał i przedsiębiorczość uczniów zamieszkujących obszar rewitalizacji; Przedsięwzięcie uzupełniające 2: Czerneński Biznes Klub	• Wspólnie tworzymy naszą przestrzeń – otwarty konkurs ofert na realizację zadań związanych z rewitalizacją obszaru „B” w Czarnem • Przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu
6	Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji	7. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji; 8. Działania służące ochronie środowiska	• Przebudowa mieszkania oraz sali katechetycznej wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu z przeznaczeniem na Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka przy ulicy Cichej 1 w Czarnem • Przebudowa i remont pomieszczeń po miejskiej bibliotece publicznej wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu z przeznaczeniem na Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka przy ulicy Kościuszki w Czarnem • Zagospodarowanie przestrzeni publicznej działek przy ulicy Mickiewicza i Ciasnej • Przebudowa Placu Wolności • Remont części wspólnych budynków mieszkalnych przy ulicy Zamkowej, Mickiewicza i Cichej wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego otoczenia • Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy ulicy Zamkowej i Podmurnej • Wspólnie tworzymy naszą przestrzeń – otwarty konkurs ofert na realizację zadań związanych z rewitalizacją obszaru „B” w Czarnem • „Zmieniamy Czarne na Zielone – modernizacja parku miejskiego oraz uporządkowanie terenów zielonych nad rzeką Czernicą w Czarnem” • „Kajakiem przez Pomorze” zagospodarowanie szlaków wodnych w województwie pomorskim – rzeka Czernica • Ocalić od zapomnienia. Oznakowanie i adaptacja miejsc o szczególnej wartości historycznej.
7	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji	6. Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji; 8. Działania służące ochronie środowiska	• Wspólnie tworzymy naszą przestrzeń – otwarty konkurs ofert na realizację zadań związanych z rewitalizacją obszaru „B” w Czarnem • Przebudowa dróg gminnych ulica Mickiewicza i Targowa oraz drogi wewnętrznej działka nr 66/4 w m. Czarne
8	Działania służące ochronie środowiska	6. Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji;	• Wspólnie tworzymy naszą przestrzeń – otwarty konkurs ofert na realizację zadań związanych z rewitalizacją obszaru „B” w Czarnem • Modernizacja oświetlenia zewnętrznego na

7. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji	- energooszczędne na terenie gminy Czarne (teren rewitalizacji) - Program poprawy efektywności energetycznej „Czyste powietrze” – obsługa i działania doradcze
---	--

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 14. Powiązanie pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z innymi przedsięwzięciami

Lp.	Pozostałe przedsięwzięcia	Powiązanie z innymi przedsięwzięciami	Powiązanie z przedsięwzięciami w ramach LPR 2016-2023
1	Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu	1. Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji 2. Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji 3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego	- Program promocji lokalnej aktywności społecznej - Program współpracy Gminy Czarne z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2018-2020
2	Czerneński Biznes Klub	4. Nasza firma - zajęcia aktywizujące i rozwijające potencjał i przedsiębiorczość uczniów zamieszkujących obszar rewitalizacji 5. Postaw pierwszy krok we własny biznes	Przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15. Oddziaływanie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególne sfery

Lp.	Przedsięwzięcie podstawowe	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna, środowiskowa i funkcjonalno-przestrzenna
1	Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	X		
2	Promocja zdrowego trybu życia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji	X		
3	Rozwój oferty spędzania czasu wolnego	X		
4	Nasza firma - zajęcia aktywizujące i rozwijające potencjał i przedsiębiorczość uczniów zamieszkujących obszar rewitalizacji		X	
5	Postaw pierwszy krok we własny biznes		X	
6	Poprawa jakości infrastruktury na obszarze rewitalizacji			X
7	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji			X

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 16. Oddziaływanie pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególne sfery

Lp.	Pozostałe przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna, środowiskowa i funkcjonalno-przestrzenna
1	Animacja lokalna przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu	X		
2	Czerneński Biznes Klub		X	

Źródło: Opracowanie własne

7 REALIZACJA ZASADY PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ I PARTNERSTWA

7.1 Identyfikacja interesariuszy procesu rewitalizacji

Dokumenty prawne i strategiczne dotyczące rewitalizacji podkreślają znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji społecznej w procesie tworzenia, wdrażania i oceny programów rewitalizacji. Rewitalizacja to proces, który ma być prowadzony z udziałem interesariuszy, przede wszystkim mieszkańców, podmiotów samorządowych, pozarządowych, gospodarczych oraz grup nieformalnych. Przepisy ustawowe obligują gminę do realizacji działań rewitalizacyjnych w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy. W myśl art. 5 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, działania inicjowane w ramach partycypacji społecznej oraz cały proces z nią związany polega przede wszystkim na:

1. poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy i dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami,
2. prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy oraz o przebiegu tego procesu,
3. umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
4. zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji,
5. wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji,

6. zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Kwestie zaangażowania interesariuszy – podmiotów społeczno-gospodarczych – regulują także zapisy ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa), co uwzględniono przy identyfikacji potencjalnych interesariuszy planowanego procesu rewitalizacji.

W GPR przyjęto więc, że zasada partycypacji społecznej będzie towarzyszyć procesowi rewitalizacji na każdym jego etapie – od przygotowania programu, przez wdrażanie działań i ich monitoring, po ocenę całego procesu. Gmina Czarne, świadoma, że nie sposób przeprowadzić rzetelnej diagnozy prowadzącej do określenia obszarów kryzysowych bez udziału osób, dla których i wśród których ma być prowadzona rewitalizacja, przeprowadziła najpierw analizę działających na obszarze gminy interesariuszy procesu. Identyfikacja uczestników, kreatorów i odbiorców rewitalizacji Gminy Czarne, odniosła się do każdej ze sfer życia gminy, tj. do sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Ważnym elementem przygotowania gminy do koordynacji i zarządzania procesem rewitalizacji było określenie interesariuszy, którzy będą nie tylko odbiorcami czy uczestnikami działań, ale także ich potencjalnymi realizatorami, przez co będą mieli realny wpływ na osiągnięcie celów rewitalizacji Gminy Czarne.

W kolejnych podrozdziałach opisano działania związane z realizacją zasady partycypacji społecznej i partnerstwa na etapie przygotowania, wdrażania i oceny GPR. Analiza grup interesariuszy miała na celu wskazanie aktorów, którzy już na tym wczesnym etapie mogliby włączyć się w tworzenie programu. Analizie poddano przede wszystkim instytucje, organizacje pozarządowe i lokalnych przedsiębiorców.

Bezpośrednimi interesariuszami procesu są bowiem mieszkańcy obszaru rewitalizacji Gminy Czarne, do których przede wszystkim są skierowane działania wdrażane przez podmioty sektora publicznego, jak i podmioty społeczne występujące w roli wykonawców powierzonych im do realizacji zadań publicznych. Są to:

- mieszkańcy obszaru zagrożeni wykluczeniem społecznym,
- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji w Gminie Czarne działają (na terenie rewitalizacji oraz w gminie) następujące podmioty świadczące usługi publiczne:

- gminne jednostki organizacyjne, m.in.: Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnem, Centrum Wsparcia Rodziny i Dziecka w Czarnem, Czarneńskie Centrum Kultury w Czarnem, Biblioteka Publiczna w Czarnem, Gminny Żłobek w Czarnem, Przedszkole Gminne w Czarnem, Szkoła Podstawowa w Krzemieniewie, Szkoła Podstawowa w Wyczechach, Szkoła Podstawowa im.

Danuty Siedzikówny ps. „Inka” w Czarnem, Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej spółka z o.o. w Czarnem, Przedsiębiorstwo Wodno-Kanalizacyjne spółka z o.o. w Czarnem.

- Rada Miejska w Czarnem;
- Młodzieżowa Rada Miejska w Czarnem;
- Miejska Rada Seniorów w Czarnem;
- Starostwo Powiatowe w Człuchowie;
- Młodzieżowa Rada Powiatu Człuchowskiego.

Obszar rewitalizacji, poza interwencją zaplanowaną w GPR, będzie dodatkowo skupiał aktywność wymienionych wyżej podmiotów, realizujących na jego terenie działania statutowe. Na obszarze rewitalizacji dojdzie więc do integracji wielu polityk publicznych oraz procesu odnowy wywołanego wdrażaniem programu, w efekcie czego zwiększy się dostępność usług publicznych, a w ślad za nią aktywność mieszkańców i poziom ich udziału w życiu społecznym.

Niezwykle ważnymi interesariuszami rewitalizacji w Gminie Czarne są, działające na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacje pozarządowe. Z punktu widzenia procesu rewitalizacji kluczowymi podmiotami społeczno-gospodarczymi, które powinno włączyć się w proces, są stowarzyszenia prowadzące działalność w sferze aktywizacji społeczno-zawodowej i integracji osób zagrożonych wykluczeniem. Na terenie Gminy Czarne zidentyfikowano następujących partnerów i inne podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, bądź realizujące działania z zakresu włączenia społecznego, aktywizacji społecznej, ochrony przyrody, praw obywatelskich, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne:

- stowarzyszenia, m.in.: Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Bińcze, Biernatka, Raciniewo, Stowarzyszenie „MÓJ ŚWIAT”, Stowarzyszenie „Inspiracja”, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Integracji Środowiskowej „Szansa” im . Jana Pawła II w Czarne, Stowarzyszenie „Brygada Inki”, Czarneńskie Stowarzyszenie Tenisowe, Czarneńskie Stowarzyszenie Tenisa Ziemnego, Stowarzyszenie „Krzemień” Krzemieniewo, Stowarzyszenie „EKO-BARC 1954r.”, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków w Czarnem; Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Powiatu Człuchowskiego;
- Ochotnicze Straże Pożarne: OSP Czarne, OSP Bińcze;
- Koła Gospodyń Wiejskich: Koło Gospodyń Wiejskich w Sokolu, Koło Gospodyń Wiejskich w Nadziejewie, Koło Gospodyń Wiejskich w Domisławiu, Koło Gospodyń Wiejskich w Wyczechach, Koło Gospodyń Wiejskich w Sierpowie;
- Inne organizacje pozarządowe, m.in.: Uczniowski Klub Sportowy CHAMPION CZARNE, Ludowy Klub Sportowy „Czarni” Czarne, Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Wyczechy, Ludowy Zespół Sportowy „Skra” Bińcze, Strzelecki Bractwo Kurkowe, Publiczna Szkoła Podstawowa STO w

Bińcu, Oddział Wojskowego Koła PTTK Husaria, Powiatowy Związek Niewidomych w Człuchowie koło w Czarnem, Miejsko-Gminny Klub Honorowych Dawców Krwi w Czarnem, Klub Karate Tradycyjnego SHOTO w Pile, Koło Terenowe Krajowego Związku Emerytów i Rencistów Służby Więziennej przy Zakładzie Karnym w Czarnem, Polski Związek Działkowców, Stowarzyszenie Ogrodowe im. Obrońców Pokoju w Czarnem, PZHGP Chojnice - Człuchów oddział Czarne, Polski Związek Wędkarski koło Czarne.

Ponadto Gmina Czarne jest członkiem następujących stowarzyszeń i związków międzygminnych: Związek Gmin Pomorskich, Zintegrowane Porozumienie Terytorialne.

Z uwagi na zdiagnozowane problemy w sferze środowiskowej, gospodarczej i technicznej, istotnymi interesariuszami rewitalizacji są zidentyfikowani partnerzy działający na rzecz lokalnej gospodarki i ochrony środowiska naturalnego. W kontekście gospodarczych zjawisk problemowych ważnym partnerem gminy w prowadzeniu procesu rewitalizacji będą podmioty wspierające rozwój przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji. Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano interesariuszy z szeroko rozumianej branży gospodarczej, w tym partnerów społeczno-gospodarczych, m.in. Regionalna Izba Gospodarcza w Człuchowie, Cech Rzemiosł Różnych w Człuchowie.

W sferze ochrony przyrody, potencjalnym partnerem procesu rewitalizacji może być Stowarzyszenie „EKO-BARĆ 1954r.” działające w obszarze pszczelarstwa, Nadleśnictwo Człuchów, Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie, Polski Związek Wędkarski koło Czarne, Stanowisko ds. ochrony środowiska w Urzędzie Miasta i Gminy Czarne, Referat ochrony środowiska, rolnictwa i leśnictwa Starostwa Powiatowego w Człuchowie, Oddział w PTTK Dąbki (gmina Człuchów).

Ważnymi uczestnikami procesu rewitalizacji będą również organy władzy publicznej, w szczególności członkowie Rady Miejskiej w Czarnem; Młodzieżowej Rady Miejskiej w Czarnem i Miejskiej Rady Seniorów w Czarnem.

Do tak zidentyfikowanego kręgu interesariuszy zostały skierowane i będą kierowane działania włączeniowe – zaproszenia do wzięcia udziału w spotkaniach konsultacyjno-informacyjnych, naborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych, naborze kandydatów do Komitetu Rewitalizacji czy konsultacjach społecznych poszczególnych dokumentów.

7.2 Partycypacja społeczna na różnych etapach przygotowania programu

Podczas prac nad przygotowaniem GPR zastosowano różne formy partycypacji społecznej, aby interesariusze w aktywny sposób mogli włączyć się w zaplanowanie procesu rewitalizacji.

Ważnym etapem poprzedzającym uspołecznioną pracę nad GPR były działania prowadzone na etapie diagnozy delimitacyjnej, mającej na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego i

obszaru rewitalizacji w Gminie Czarne. Polegały one na przeprowadzeniu konsultacji społecznych w ramach uzgadniania projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, które umożliwiły interesariuszom rewitalizacji wypowiedzenie się na temat granic obszaru. Działania konsultacyjne zrealizowano w trybie przepisów ustawy o rewitalizacji.

Na podstawie art. 6 ust. 2 oraz art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28) Burmistrz Czarnego powiadomił o przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Czarnem w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Zaproszenie do udziału w konsultacjach ww. projektu uchwały wraz ze stosownymi załącznikami umieszczono i dystrybuowano następującymi kanałami informacyjnymi:

- strona internetowa Gminy Czarne <https://czarne.pl/>
- strona internetowa BIP Gminy Czarne <https://bip.czarne.pl/>
- siedziba Urzędu Miasta i Gminy Czarne, ul. Moniuszki 12, 77-330 Czarne.

Konsultacje społeczne ww. projektu uchwały wraz ze stosownymi załącznikami przeprowadzono w następujących formach:

- zbieranie opinii i uwag dostarczonych osobiście w formie papierowej (w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Czarne, ul. Moniuszki 12, 77-330 Czarne);
- zbieranie wypełnionych formularzy w formie elektronicznej (pod adresem poczty elektronicznej: konsultacje@kreatus.eu lub za pomocą formularza zamieszczonego na stronie internetowej przy projekcie uchwały),
- zbieranie wypełnionych formularzy drogą korespondencyjną (na adres: Urząd Miasta i Gminy Czarne, ul. Moniuszki 12, 77-330 Czarne),
- otwarte spotkania konsultacyjne z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i pozostałymi zainteresowanymi osobami, które odbyły się 06.07.2023 roku o godz. 15.00 w Czarneńskim Centrum Kultury w Czarnem, ul. Kolejowa 14, 77-330 Czarne;
- zbieranie uwag podczas warsztatów online prowadzonych w aplikacji Google Meet w dniu 02 sierpnia 2023 r. w godzinach od 12:00 do 14:00.

Po zakończeniu konsultacji społecznych sporządzony został „Raport z konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Czarnem w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji”.

Raport został zamieszczony na stronie internetowej <https://bip.czarne.pl/dokumenty/7151>

Etap I zakończył się podjęciem uchwały nr 0007.34.2023 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Czarne.

Treść uchwały została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego <https://edziennik.gdansk.uw.gov.pl/legalact/2023/4667/>

Działania partycypacyjne prowadzono także na etapie przygotowania samego programu rewitalizacji, po podjęciu przez Radę Miejską w Czarnem Uchwały nr 0007.61.2023 z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+, która zainicjowała proces opracowania dokumentu GPR.

Z punktu widzenia gminy jako organizatora i koordynatora procesu rewitalizacji, szczególnie ważną kwestią było właściwe zaplanowanie interwencji rewitalizacyjnych, które powinny odpowiadać na rzeczywiste problemy obszaru, a jednocześnie na potrzeby jego mieszkańców. W tym celu zaplanowano kilka działań mających na celu poznanie opinii mieszkańców i innych interesariuszy procesu na temat zjawisk problemowych i najważniejszych potrzeb rewitalizacyjnych. Do działań tych należało zbieranie opinii od interesariuszy.

Pogłębioną charakterystykę obszaru rewitalizacji wykonano w oparciu o dane ilościowe i jakościowe. Zostały one zebrane na podstawie danych przekazanych przez Urząd Miasta i Gminy Czarne oraz badania ankietowego z mieszkańcami. Zebrane informacje o przestrzeni obszaru rewitalizacji i jego mieszkańcach uzupełniono podczas organizowanych spotkań z interesariuszami. Po rozpoczęciu prac nad opracowywaniem Programu, rozpoczęto równoległe zbieranie kart projektów rewitalizacyjnych. W konsekwencji wpłynęło 10 kart projektów od mieszkańców, przedsiębiorców i innych interesariuszy. Wypełnione komputerowo lub drukowanym pismem karty można było składać w terminie od 27 października do 17 listopada 2023 r. w formie papierowej przesłanej na adres Urzędu Miasta i Gminy Czarne, ul. Moniuszki 12, 77-330 Czarne lub złożonej osobiście w Urzędzie Miasta i Gminy Czarne; elektronicznej przesłanej za pomocą poczty elektronicznej na adres: konsultacje@kreatus.eu. Zgromadzone karty projektów, a także pomysły mieszkańców przedstawione na spotkaniach i w ankiecie internetowej zostały uwzględnione w Programie, celem stworzenia dokumentu odpowiadającego na realne potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Konsultacje społeczne projektu GPR-u zostały przeprowadzone na zasadach określonych w ustawie o rewitalizacji (art. 6 ust. 1, 2 i 3 ustawy). Zgodnie z Obwieszczeniem Burmistrza Czarnego z dnia ..., konsultacje społeczne projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+” trwały od ... do ... roku.

Program, który był przedmiotem konsultacji został oparty o Diagnozę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowiącą podstawę do wyznaczenia obszaru rewitalizacji dla Gminy Czarne, zgodnie z uchwałą nr 0007.34.2023 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 28 września 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i

obszaru rewitalizacji Gminy Czarne oraz zgodnie z uchwałą nr 0007.61.2023 z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+.

Podobnie jak na etapie wyznaczania obszaru rewitalizacji, o rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz formach, w jakich były prowadzone, powiadomiono interesariuszy z wyprzedzeniem 7 dni przed planowanym rozpoczęciem biegu konsultacji społecznych.

Formami konsultacji społecznych były:

- Zbieranie uwag w postaci papierowej, przesłanej na adres Urzędu Miasta i Gminy Czarne, ul. Moniuszki 12, 77-330 Czarne);
- Zbieranie uwag przekazywanych osobiście w Urzędzie Miasta i Gminy Czarne;
- Zbieranie uwag w postaci elektronicznej przesyłanych za pomocą poczty elektronicznej lub za pomocą formularza online, zamieszczonego na stronie internetowej
- Spotkanie konsultacyjne w ... dla mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych osób
- Spotkanie online w aplikacji Google Meet

Informacje o konsultacjach zostały zamieszczone na stronie internetowej gminy i BIP. Konsultacje miały na celu przede wszystkim poznanie opinii mieszkańców odnośnie zaplanowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych. Informacje o przeprowadzonym procesie zostały zawarte w Raporcie z konsultacji projektu GPR.

Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r o zaopiniowanie Gminnego Programu Rewitalizacji wystąpiono do następujących instytucji:

1. Zarząd właściwy powiatu
2. Zarząd właściwy województwa
3. Właściwy wojewoda
4. Właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa
5. Właściwy komendant Państwowej Straży Pożarnej
6. Właściwy państwowy wojewódzki inspektor sanitarny,
7. Właściwa gminna komisja urbanistyczno-architektoniczna
8. Zarząd dróg powiatowych
9. Zarząd dróg wojewódzkich
10. PKP PLK S.A.
11. Właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska
12. Właściwy wojewódzki konserwator zabytków
13. Właściwy dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej

14. Państwowe Gospodarstwo Leśne lasy Państwowe

Opiniowanie Gminnego Programu Rewitalizacji przez wskazane powyżej instytucje przeprowadzone zostało w terminie ..., zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

Wszystkie zgłoszone uwagi przez instytucje opiniujące zostały uwzględnione i opisane w Raporcie z opiniowania projektu GPR.

7.3 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i oceny realizacji programu

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+, będzie miało w szerokim stopniu charakter partycypacyjny ze względu na fakt, iż część planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie realizowana przez inne podmioty społeczne, które miały możliwość zgłoszenia projektów do GPR. Realizację Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie projektów realizowanych przez Gminę, powierza się Burmistrzowi Czarne, który będzie za pośrednictwem odpowiednich Referatów i Stanowisk koordynował działania w tym zakresie (inwestycje, nieruchomości, ochrona środowiska).

Na każdym z poziomów, w proces wdrażania założeń GPR zaangażowane będą ponadto następujące podmioty:

- Pełnomocnik Burmistrza ds. rewitalizacji
- Interesariusze procesu rewitalizacji, wśród których znajdują się m.in. podmioty tj.:
 - mieszkańcy obszaru rewitalizacji i całej gminy,
 - przedsiębiorcy,
 - instytucje kulturowe i edukacyjne,
 - organizacje pozarządowe,
 - media lokalne.

Wskazane powyżej podmioty w ramach procesu wdrażania i monitorowania GPR pełnić będą następujące, odnoszące się do poszczególnych poziomów zarządzania dokumentem, funkcje:

- przekazywać informacje nt. realizowanych zadań wpisujących się w założenia GPR oraz statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania wskaźników dla Programu;
- zgłaszać wnioski dotyczące zmian w GPR;
- zgłaszać propozycje projektów rewitalizacyjnych;

- aktywnie, zgodnie z posiadanymi kompetencjami włączać się w realizację zadań wpisujących się w GPR;
- zgłaszać Pełnomocnikowi ds. Rewitalizacji pojawienie się trudności lub dodatkowych potrzeb związanych z wdrażanymi zadaniami uwzględnionymi w GPR.

Włączanie mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces wdrażania GPR będzie zapewnione poprzez:

- realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez sektor społeczny i/lub prywatny,
- funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji o reprezentatywnym składzie, który będzie organizacyjnym łącznikiem między organami Gminy, a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji,
- organizację konsultacji społecznych w ważnych kwestiach dotyczących wdrażania GPR (np. w sytuacji aktualizacji/modyfikacji programu),
- wsparcie zawiązywania partnerstwa projektowego integrującego sektory,
- prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej promującej potencjalne źródła finansowania rewitalizacji oraz efektów podejmowanych działań rewitalizacyjnych,
- aktywizację sektora społecznego poprzez ujęcie rewitalizacji w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna podczas wdrażania programu będzie również polegać na działaniach monitoringowych oraz ocenie stopnia realizacji celów rewitalizacyjnych i ocenie aktualności samego programu. Proces ten polega na agregowaniu i analizowaniu informacji dotyczących postępu rzeczowego i finansowego w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz na ocenie stopnia realizacji celów rewitalizacyjnych i ocenie aktualności samego programu. Na tym etapie partycypacja polegać będzie na udziale realizatorów przedsięwzięć w tworzeniu zapisów raportów z oceny stopnia realizacji przedsięwzięć i celów GPR oraz na ich opiniowaniu (Komitet Rewitalizacji), a także na formułowaniu ocen dla całości procesu.

We wdrażaniu programu uczestniczyć będzie aktywnie Komitet Rewitalizacji, będący najwyższą formą włączenia społecznego w proces rewitalizacji. Komitet będzie angażować w ważnych sprawach związanych z procesem kluczowych przedstawicieli lokalnej społeczności, zgodnie z wymogami art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji. Projekt uchwały w sprawie zasad działania Komitetu Rewitalizacji uwzględnia wypracowane w GPR zasady zarządzania interwencją i rezultaty prowadzonego procesu partycypacyjnego, towarzyszącego działaniom związanym z opracowaniem programu.

7.4 Opis włączenia partnerów społeczno-gospodarczych zgodnie z art. 36 ustawy wdrożeniowej

Zgodnie z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa) gminny program rewitalizacji jest uznawany za Inny Instrument Terytorialny (ITT), dzięki czemu gmina po spełnieniu wymogów dotyczących IIT może ubiegać się o środki unijne dostępne w ramach m.in. programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027. Wymogi ustawy o rewitalizacji i Zasad realizacji IIT, a także regulacje ustawy wdrożeniowej w art. 36, pokrywają się ze sobą, wyjątkiem jest nieco inaczej sformułowany katalog interesariuszy. W ustawie o rewitalizacji katalog interesariuszy wskazany został w art. 2 ust. 2. W ustawie wdrożeniowej (art. 36 ust. 8 pkt 4) mowa jest o partnerach społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotach reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotach działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotach odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT. W związku z tym, przystępując do prac nad procesem rewitalizacji, Gmina Czarne przy okazji identyfikacji interesariuszy rewitalizacji wzięła pod uwagę także wymogi wynikające z ustawy wdrożeniowej.

W toku analizy, za partnerów społecznych realizujących działania z zakresu włączenia społecznego, aktywizacji społecznej, praw obywatelskich, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne, uznano przede wszystkim następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie „Inspiracja”;
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Integracji Środowiskowej "Szansa" im. Ojca Świętego Jana Pawła II w Czarnem;
- Stowarzyszenie Na Rzecz Wspomagania Rozwoju Dzieci i Młodzieży Oraz Ich Rodzin "Mój Świat" w Czarnem;
- Stowarzyszenie Mniejszości Ukraińskiej i Jej Sympatyków "Smereka" w Czarnem;
- Stowarzyszenie "Z otwartym sercem" w Czarnem;
- Powiatowe Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Koło w Czarnem;
- Dom Pomocy Społecznej w Czarnem;
- Zakład Aktywności Zawodowej w Czarnem;
- Polski Związek Niewidomych – Koło w Człuchowie;
- Człuchowskie Stowarzyszenie Przyjaciół Hospicjum;
- Polski Związek Głuchych – Oddział Pomorski.

Za szczególnie ważnych partnerów rewitalizacji, uznano podmioty, w tym organizacje pozarządowe, reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, m.in.:

- Rada Miejska w Czarnem;
- Młodzieżowa Rada Miejska w Czarnem;
- Miejska Rada Seniorów w Czarnem
- Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Gminy Czarne;
- Koła Gospodyń Wiejskich z terenu Gminy Czarne;
- Klub Seniora w Czarnem.

Zidentyfikowano również podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego, w tym: Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Bińcze, Biernatka, Raciniewo, Stowarzyszenie „EKO-BARĆ 1954r.”, Nadleśnictwo Człuchów, Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie, Polski Związek Wędkarski koło Czarne, Stanowisko ds. ochrony środowiska w Urzędzie Miasta i Gminy Czarne, Referat ochrony środowiska, rolnictwa i leśnictwa Starostwa Powiatowego w Człuchowie, Oddział w PTTK Dąbki (gmina Człuchów).

Ustalono także potencjalnych partnerów gospodarczych działających na rzecz lokalnej gospodarki, wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji. Do takich partnerów zaliczono m.in.: Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju i Przedsiębiorczości Gminy Czarne, Stowarzyszenie "Eko-Barć 1954r.", Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej, Regionalna Izba Gospodarcza w Człuchowie, Cech Rzemiosł Różnych w Człuchowie.

Zidentyfikowani partnerzy społeczno-gospodarczy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie lub realizujące działania z zakresu włączenia społecznego, aktywizacji społecznej, praw obywatelskich, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne zostali zaproszeni do prac nad programem rewitalizacji. Aktywne uczestnictwo we współtworzeniu procesu rewitalizacji zapewnił przede wszystkim udział w niżej wymienionych formach partycypacji społecznej:

- otwartym naborze na przedsięwzięcia rewitalizacyjne;
- pracach Komitetu Rewitalizacji;
- konsultacjach społecznych dotyczących opracowania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+ oraz projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- działaniach partycypacyjnych.

Ważnymi partnerami biorącym udział we wdrażaniu programu są podmioty społeczne, które zgłosiły swój projekt w otwartym naborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym Stowarzyszenie „Inspiracja”.

W celu pełnego włączenia partnerów społeczno-gospodarczych i podmiotów wskazanych w art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy wdrożeniowej, skład Komitetu Rewitalizacji zostanie ustalony z ich uwzględnieniem, dzięki czemu, oprócz innych interesariuszy procesu rewitalizacji, będą oni mieć także wpływ na sposób wdrażania, monitorowanie i ocenę prowadzonej interwencji. W

tym celu w zasadach dotyczących składu komitetu zostaną zabezpieczone miejsca dla przedstawicieli podmiotów wymienionych m.in. w art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej, tym samym zapewniając udział w procesie przedstawicieli podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Czarne, organizacji zrzeszających pracodawców, izb gospodarczych i instytucji z otoczenia biznesu, a także przedstawiciela podmiotów ekonomii społecznej, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, prac podstawowych, równości płci, szans i niedyskryminacji. Za przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, oprócz wymienionych kategorii partnerów, można uznać innych członków komitetu, do których należą m.in. przedstawiciele organów doradczych i konsultacyjnych Burmistrza Czarne.

Opisane w podrozdziale włączenie społeczne wyżej wymienionych partnerów w proces rewitalizacji Gminy Czarne spełnia wymogi ustawy wdrożeniowej, sprawiając że GPR można uznać za Inny Instrument Terytorialny zgodnie z regulacjami ustawy wdrożeniowej i Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027.

8 ZARZĄDZANIE GMINNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI

8.1 Opis struktury zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+ wymaga odpowiedniego systemu zarządzania, ze względu na swoją złożoność. Konieczne jest odpowiednie przygotowanie informacyjne i aktywna partycypacja wszystkich interesariuszy rewitalizacji. GPR jest narzędziem niezbędnym do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Jednak, żeby jego realizacja przyniosła oczekiwane efekty potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring i ocena. Właściwa realizacja GPR wymaga współpracy wielu instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, inwestorów oraz mieszkańców Gminy Czarne.

GPR ma charakter ponadkadencyjny. Oznacza to, że określa on plany i działania wybiegające poza perspektywę czasową obejmującą kadencję władz samorządowych. Sprawia to, że szczególnie ważne staje się wypracowanie skutecznego i zintegrowanego systemu zarządzania obejmującego warunki organizacyjne i instytucjonalne niezbędne do zagwarantowania konsekwentnych i systematycznych działań rewitalizacyjnych wynikających z programu.

Podmiotem koordynującym proces rewitalizacji w Gminie Czarne jest Burmistrz Czarne. W konkretnych zadaniach i przedsięwzięciach wspierać go będzie powołany w ramach Urzędu Miasta i Gminy Czarne **Zespół ds. rewitalizacji**. Zespół funkcjonuje w ramach Referatu Infrastruktury, Przestrzeni i Ochrony Środowiska, co zapewnia spójność podejmowanych interwencji z innymi działaniami o charakterze strategicznym.

Do kompetencji Zespołu ds. rewitalizacji, należy:

- Koordynacja wdrażania poszczególnych zadań ujętych w GPR;
- Prowadzenie monitoringu i ewaluacji GPR;
- Przeprowadzenie prac aktualizacyjny GPR (w razie potrzeby);
- Bieżąca informacja i promocja GPR;
- Współpraca z Gremium ds. rewitalizacji;
- Konsultowanie poszczególnych działań i projektów z zewnętrznymi ekspertami.

Struktura w/w zespołu dobrana jest w taki sposób, aby skoncentrować wiedzę pozwalającą na zintegrowane podejście do działań rewitalizacyjnych. W skład Zespołu wchodzi: kierownik Referatu Infrastruktury, Przestrzeni i Ochrony Środowiska, Sekretarz Gminy Czarne, Inspektor ds. Rady, podinspektor ds. gospodarki nieruchomościami, podinspektor ds. planowania przestrzennego i zamówień publicznych oraz inspektor ds. inwestycji i drogownictwa oraz Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej. Szczegółowe zasady funkcjonowania i skład Zespołu reguluje Zarządzenie Burmistrza Czarne. Pracami Zespołu kieruje kierownik Rewitalizacji wyłoniony spośród członków Zespołu. Do realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych są wyznaczeni kierownicy projektów rewitalizacyjnych. Członkowie Zespołu nadzorują prace kierowników poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Zarządzanie procesem rewitalizacji Miasta i Gminy Czarne oparte jest na zasadach partnerstwa i partycypacji społecznej, dlatego też bardzo ważne jest rozpoznanie potrzeb i preferencji, jak również siły wpływu i poziomu zainteresowania poszczególnych grup interesariuszy procesu rewitalizacji. W celu zapewnienia stałej współpracy i dialogu między interesariuszami rewitalizacji, a przedstawicielami samorządu miasta powołane zostało Gremium ds. rewitalizacji. Gremium pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą w sprawach dotyczących projektowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji procesów rewitalizacyjnych. Gremium ds. rewitalizacji Miasta i Gminy Czarne jest

powołane w drodze Zarządzenia Burmistrza Czarne, który zapewnia również obsługę organizacyjną Gremium.

Do zadań Gremium ds. rewitalizacji należy:

- Inicjowanie partnerstwa na rzecz realizacji kompleksowych, komplementarnych i spójnych terytorialnie przedsięwzięć rewitalizacji;
- Opiniowanie przebiegu konsultacji społecznych realizowanych w trakcie wdrażania programu rewitalizacji;
- Rozpatrywanie propozycji dotyczących modyfikacji zapisów GPR, w tym opiniowanie raportów z wdrażania GPR;
- Opiniowanie i rekomendowanie zgłaszanych projektów rewitalizacji;
- Wypracowanie propozycji instrumentów wspierających proces rewitalizacji;
- Organizowanie spotkań z interesariuszami procesu rewitalizacji;
- Konsultowanie realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, na spotkaniach i wizjach lokalnych.

W skład Gremium ds. rewitalizacji wchodzi: Kierownik Referatu Infrastruktury, Przestrzeni i Ochrony Środowiska i Sekretarz Gminy Czarne, których zadaniem jest koordynowanie prac Gremium ds. rewitalizacji z pracami Zespołu ds. rewitalizacji oraz przedstawiciel Rady Miejskiej w Czarnem, przedstawiciele interesariuszy procesu rewitalizacji reprezentujący środowisko przedsiębiorców, lokalne stowarzyszenia i fundacje oraz inne organizacje pozarządowe, właściciele i zarządców nieruchomości, instytucje wsparcia społecznego oraz mieszkańcy. Szczegółowe zasady funkcjonowania i skład Gremium ds. rewitalizacji reguluje Zarządzenie Burmistrza Czarne. Utworzenie Gremium ds. rewitalizacji ma za zadanie zaangażowanie w realizację projektów rewitalizacyjnych jak największej liczby interesariuszy. Należy zaznaczyć, że funkcja gremium, to przede wszystkim funkcja konsultacyjna i partycypacyjna, a jego skład musi uwzględniać zwłaszcza uczestnictwo jak największej liczby interesariuszy.

W systemie zarządzania rewitalizacją kluczową rolę odgrywa także Rada Miejska w Czarnem. Rada nie tylko podejmuje program rewitalizacji odpowiednią uchwałą, ale sprawuje kontrolę nad realizacją jego zapisów, akceptując raporty z wdrażania GPR, przygotowane w związku z jego monitoringiem i

ewaluacją. Przedstawiciel Rady jako członek Gremium ds. rewitalizacji inicjuje partnerstwo służące wdrażaniu działań rewitalizacyjnych.

Ważnym elementem wdrażania GPR jest założenie, że omawiany dokument ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmiany wymogów prawnych lub pojawiania się nowych problemów i wynikających z nich koniecznych zmian lub modyfikacji będzie on aktualizowany.

Aktualizacja programu rewitalizacji przeprowadzona jest we współpracy z mieszkańcami Miasta i Gminy Czarne i potencjalnymi projektodawcami, z zachowaniem zasad partycypacji oraz uwzględnieniem wyników wykonanych analiz i przeprowadzonych naborów projektów rewitalizacyjnych. Aktualizacja GPR jest przeprowadzona w tej samej formie co przyjęcie programu rewitalizacji. Wiedzy dotyczącej konieczności aktualizacji GPR dostarczyć ma stały monitoring i ewaluacja programu.

Proces wdrażania GPR można podzielić na etapy:

- **Etap I:**
 - Przygotowanie GPR;
 - Przyjęcie Uchwałą Rady Miejskiej w Czarnem GPR.
- **Etap II:**
 - Powołanie Zespołu ds. rewitalizacji;
 - Powołanie Gremium ds. rewitalizacji.
- **Etap III:**
 - Realizacja projektów wynikających z GPR.
- **Etap IV:**
 - Monitoring i ewaluacja GPR.
- **Etap V:**
 - Aktualizacja GPR (w razie potrzeby).

Art. 5 ust. 2 pkt 6 ustawy o rewitalizacji wskazuje na konieczność tworzenia warunków do wypowiedzania się przez interesariuszy nie tylko w czasie przygotowania, ale prowadzenia i oceny

rewitalizacji, co oznacza w zasadzie potrzebę włączenia partnerów społeczno-gospodarczych w etap zarządzania GPR. Na etapie realizacji programu rewitalizacji włączenie społeczne w zarządzanie, wdrażanie i ocenę programu jest realizowane z udziałem Komitetu Rewitalizacji, który zostanie powołany w Gminie Czarne na zasadach przewidzianych w art. 7 ustawy o rewitalizacji. W składzie komitetu znajdują się interesariusze wymienieni zarówno w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, jak i interesariusze, o których mowa w art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027.

Komitet będzie stanowił platformę do dialogu przedstawicieli gminy oraz zewnętrznych interesariuszy procesu. Zasady działania komitetu, jak również zasady wyboru jego składu, zostaną określone w odrębnej uchwale Rady Miejskiej w Czarne, po uprzednim przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. Kandydaci na członków Komitetu Rewitalizacji Gminy Czarne będą zgłaszać swoje aplikacje samodzielnie w procesie otwartego naboru. Po weryfikacji warunków wynikających z naboru powstanie lista członków, którzy zostaną powołani do składu komitetu na mocy właściwego zarządzenia Burmistrza Czarne. Z komitetem będzie współpracować zespół ds. rewitalizacji, który będzie mu przedkładał do zaopiniowania dokumenty wytwarzane w procesie wdrażania GPR Gminy Czarne.

Przedstawiony system zarządzania umożliwia sprawne wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+, z uwzględnieniem obowiązkowej partycypacji społecznej, a także konieczności włączenia interesariuszy, o których mowa w zapisach art. 36 ustawy wdrożeniowej, jak i art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

Koszty zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Art. 15 ust. 1. pkt 8 ustawy o rewitalizacji zakłada, iż w dokumencie należy również ujawnić koszty zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji.

Zespół ds. rewitalizacji będzie działał w strukturze Urzędu Miasta i Gminy Czarne i bezpośrednio podlegał Burmistrzowi Czarne. Zespół ds. rewitalizacji realizuje zadania związane z wdrażaniem, monitoringiem i oceną Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+ w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych, dlatego nie określa się kosztów zarządzania programem rewitalizacji.

W przypadku Komitetu Rewitalizacji stosownie do art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zostaną określone w drodze uchwały Rady Miejskiej w Czarne, poprzedzonej konsultacjami społecznymi. W zasadach tych znajdzie się

zapis ujmujący, że uczestnictwo w Komitecie ma charakter społeczny, a tym samym za udział w posiedzeniach i pracach Komitetu nie przysługuje wynagrodzenie.

Zadania niezbędne do wdrażania dokumentu wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych Gminy Czarne, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji. W ramach swoich kompetencji każda z komórek Urzędu i/lub jednostek organizacyjnych Gminy będzie wdrażała te działania, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb.

Identyfikacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych w GPR umożliwia pozyskiwanie dofinansowania zewnętrznego na ich realizację. W związku z tym, kluczowym obowiązkiem realizatorów działań będzie zabieganie o pozyskanie takiego dofinansowania na poszczególne projekty, w celu zwiększenia efektywności finansowania całego procesu rewitalizacji.

Za przygotowanie wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć, których beneficjentem będzie Gmina Czarne, będzie odpowiedzialne Stanowisko ds. inwestycji i drogownictwa. Za ich realizację będą natomiast odpowiedzialni kierownicy referatów lub kierownicy jednostek organizacyjnych urzędu, właściwi do spraw wdrażania zadań własnych gminy wobec obszaru rewitalizacji Gminy Czarne.

Finansowanie projektów gminnych, stanowiących przedsięwzięcia rewitalizacyjne, zostanie zabezpieczone w wieloletniej prognozie finansowej, na zasadach przewidzianych w art. 21 ustawy o rewitalizacji.

8.2 Ramowy harmonogram działań Gminnego Programu Rewitalizacji

Ramowy harmonogram okresu realizacji Programu określony został do 2030 r. Program będzie corocznie monitorowany i systematycznie oceniany, nie rzadziej jednak niż raz na 3 lata. Zakłada się przeprowadzenie oceny Programu w latach 2025, 2027 i 2029. Ocena sporządzona przez Burmistrza Czarnego podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej. Po dokonaniu oceny następuje kontynuacja Programu w niezmienionej wersji lub jego aktualizacja. W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji Programu, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, Rada Miejska w Czarnem uchyla uchwałę w sprawie Programu w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek burmistrza. Za monitorowanie efektów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak również okresową ocenę aktualności Programu odpowiada Pełnomocnik Burmistrza ds. rewitalizacji.

Tabela 17. Ramowy harmonogram realizacji Programu

Okresy funkcjonalności Gminnego Programu Rewitalizacji		
2024-2026	2027-2029	2030
• Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji • Powołanie Komitetu Rewitalizacji • Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych • Monitoring i ocena postępów w roku 2025	• Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych • Monitoring i ocena postępów w roku 2027 • Monitoring i ewaluacja postępów w roku 2029	• Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych • Monitoring i ewaluacja Programu oraz ewentualne przystąpienie do opracowania kolejnego dokumentu dot. Rewitalizacji Gminy Czarne

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z zapisami Ustawy, w przypadku stwierdzenia w wyniku przeprowadzonej oceny realizacji GPR, że Program wymaga zmiany, burmistrz występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię Komitetu Rewitalizacji. Zmiana Programu następuje w trybie, w jakim został on uchwalony.

Zmiana Programu nie wymaga pozyskiwania opinii uprawnionych organów oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych w następujących przypadkach:

- Zmiana nie dotyczy przedsięwzięć zawartych w Programie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a Ustawy. Chodzi o przedsięwzięcia zawarte na liście podstawowych przedsięwzięć, w odniesieniu do których Program określa szczegóły realizacji;
- Zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji – nie dotyczy zatem m.in. zmiany obszaru rewitalizacji.

9 SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

9.1 Metodyka monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Ustawa o rewitalizacji w art. 22 ust. 1 wskazuje na konieczność poddawania gminnego programu rewitalizacji kontroli w zakresie oceny aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny wskazanym w tym dokumencie. W przypadku stwierdzenia, że GPR jest nieaktualny, wójt występuje do rady gminy z wnioskiem o jego zmianę. Natomiast w przypadku potwierdzenia (w ramach oceny) osiągnięcia celów strategicznych procesu, rada gminy uchyla uchwałę w

sprawie gminnego programu rewitalizacji, kończąc realizację całego procesu. Zgodnie z Art. 22 ust. 4 „W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta”.

Monitorowanie gminnego programu rewitalizacji należy do działań obowiązkowych, obejmujących nie tylko analizę postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ale także ocenę ich wpływu na otoczenie, czyli na stopień rozwoju (poziom degradacji) obszaru rewitalizacji. Monitorowanie powinno umożliwić podjęcie decyzji o zakończeniu procesu w sytuacji poprawy kluczowych wskaźników degradacji obszaru rewitalizacji lub o potrzebie jego kontynuacji, jeśli oczekiwane zmiany nie zachodzą we właściwym czasie.

W związku z powyższym proces monitorowania GPR Gminy Czarne wymaga dwustopniowej kontroli:

- oceny stopnia realizacji celów GPR za pomocą stanu zaawansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych – realizowanej raz do roku,
- oceny stopnia realizacji celów GPR za pomocą informacji o stanie zjawisk kryzysowych występujących na obszarze rewitalizacji – realizowanej raz na 3 lata, zgodnie z wymogami art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Ustalanie zawartości raportu z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR Gminy Czarne będzie odbywać się w sposób uspołeczniony, poprzez włączenie do opiniowania Komitetu Rewitalizacji. Komitet zajmie stanowisko w odniesieniu do wyników monitorowania zarówno na zasadach formalnych, wynikających z wymogów art. 22 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, jak również sformułuje własną ocenę jakościową procesu rewitalizacji.

Ocena procesu rewitalizacji z perspektywy członków Komitetu dotyczyć opierać się będzie na analizie następujących zagadnień, zgodnie z proponowaną skalą punktacji:

1. Ocena tempa realizacji procesu rewitalizacji (0 – słabe, 1 – dostateczne, 2 – właściwe);
2. Ocena stopnia zadowolenia mieszkańców z efektów procesu (0 – słabo, 1 – dostatecznie, 2 – dobrze);
3. Ocena zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji (0 - niewidoczne, 1 – mało widoczne, 2 – wystarczająco widoczne);
4. Ocena stopnia rozpoznawalności procesu rewitalizacji wśród mieszkańców Gminy Czarne (0 – brak rozpoznawalności, 1 – słaba rozpoznawalność, 2 – dobra rozpoznawalność);
5. Ocena zaangażowania mieszkańców w proces rewitalizacji Gminy Czarne (0 – brak, 1 – dostateczne, 2 – dobre).

Suma punktów, będących odpowiedziami na poszczególne pytania, umożliwi dokonanie oceny jakościowej procesu rewitalizacji. Ocena powyżej 5 punktów (na 10 możliwych) będzie uznawana za pozytywną w odniesieniu do całości procesu, a poniżej 5 punktów - za negatywną, wymagającą działań korygujących.

Dzięki takiemu podejściu interesariusze procesu uzyskają realną możliwość wypowiedzenia się w czasie prowadzenia i oceny rewitalizacji, na co wskazują wymogi art. 5 ust. 2 pkt 6 ustawy. Ocena jakościowa dokonywana przez komitet umożliwi dodatkowo pozyskanie przez władze Gminy Czarne informacji na temat społecznego odbioru wdrażanej interwencji. W raporcie z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR Gminy Czarne zostaną uwzględnione wnioski z oceny jakościowej procesu, które pozwolą uruchomić ewentualne działania naprawcze w kolejnym okresie prowadzenia działań. Za gromadzenie danych na potrzeby monitoringu GPR odpowiedzialni będą pracownicy właściwych referatów i jednostek organizacyjnych urzędu, realizujący poszczególne zadania wynikające z programu. Za opracowanie cyklicznych raportów z monitorowania odpowiedzialne będzie stanowisko, które w strukturze organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy Czarne jest odpowiedzialne za zarządzanie projektami współfinansowanymi ze środków UE, w tym za koordynację realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych kierowanych do dofinansowania FEP 2021-2027.

9.2 Monitorowanie postępu w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Monitoring przedsięwzięć polega na ocenie stanu ich zaawansowania, a także kontroli efektów ich wdrażania. Przewiduje się opracowywanie corocznych raportów z postępów w realizacji projektów, tworzonych na podstawie informacji o stanie faktycznym wszystkich zadań wynikających z GPR. W tym celu zbierane będą szczegółowe informacje dotyczące realizowanych przedsięwzięć za pomocą formularzy wypełnianych przez ich realizatorów.

Pracownicy Urzędu Miasta i Gminy w Czarnem zbierać będą corocznie informacje o postępach w realizacji poszczególnych zadań, z udziałem poniższego formularza. W ramach monitoringu projektów będą przeprowadzane następujące czynności:

1. Kierownik wydziału merytorycznego lub jednostki organizacyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Czarnem, odpowiedzialny za realizację projektu wynikającego z GPR, wypełnia formularz do monitorowania projektu – w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku objętym sprawozdaniem.
2. Pracownicy Urzędu Miasta i Gminy w Czarnem sprawdzają wypełnione formularze pod względem kompletności (w sytuacji stwierdzenia uchybień formularze są odsyłane do właściwej komórki organizacyjnej do uzupełnień i poprawek). Poprawnie wypełnione karty zostają skompletowane i poddane analizie, a w dalszej kolejności na ich podstawie jest

przygotowywany zbiorczy raport z monitorowania projektów – w terminie do 30 maja każdego roku.

3. Projekt raportu z monitorowania projektów jest przekazywany do zaopiniowania Zespołowi ds. rewitalizacji oraz Komitetowi Rewitalizacji. Uzyskiwanie opinii następuje w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku.
4. Burmistrz Czarnego zatwierdza raport z monitorowania projektów, który zostaje opublikowany w BIP – w terminie do dnia 30 września każdego roku.

Tabela 18. Formularz oceny stopnia realizacji przedsięwzięcia

Formularz monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR Gminy Czarne 2023+ za okres od 01.01..... r. do 31.12..... r.		
Numer projektu w GPR	Nazwa projektu	Podmiot realizujący
Opis stanu realizacji projektu		
Status projektu	- zakończony * - w trakcie realizacji * - nierozpoczęty * - rezygnacja z realizacji *	
	Zaplanowano w GPR	Zrealizowano
Wartość projektu w zł		
Okres realizacji projektu		
Wartość wskaźnika produktu		
Wartość wskaźnika rezultatu		
Zrealizowany zakres rzeczowy w okresie sprawozdawczym		

Opis działań zaplanowanych na
kolejny rok

Opis zaistniałych zmian w
odniesieniu do założeń GPR

Data wypełnienia

Osoba wypełniająca kartę z ramienia realizatora projektu

.....

.....

(podpis i pieczęć)

* niepotrzebne skreślić

Źródło: Opracowanie własne

Narzędziem do śledzenia postępów we wdrażaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR są wskaźniki monitorowania. Wskaźniki produktu i rezultatu zostały określone w opisach poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Do monitorowania całościowych postępów w realizacji przedsięwzięć wybrano zaś najbardziej typowe wskaźniki powiązane ze specyfiką i charakterem powiązanych z nimi celów. Należy zwrócić uwagę, że wybór wskaźników monitorowania ma służyć ocenie realizacji celów strategicznych programu, a nie produktów poszczególnych projektów. Wynika to z postrzegania interwencji rewitalizacyjnej jako procesu całościowego, który nie jest sumą realizowanych projektów, a ma na celu osiągnięcie zmiany we wskazanych sferach, poddawanych rewitalizacji.

Tabela 19. Wskaźniki monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR 2023+ (dla cyklu rocznego)

Wskaźnik/miernik	Rodzaj wskaźnika/jednostka miary	Poziom w roku bazowym (2024)	Poziom w roku docelowym (2030)
CEL STRATEGICZNY 1: Kompleksowe rozwiązywanie problemów mieszkańców i ich aktywizacja			
Liczba przedsięwzięć	szt.	3 (zaplanowanych)	3 (zrealizowanych)
Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji objętych wsparciem	produktu os.	0	100
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	produktu os.	0	10
			78

Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach integrujących i aktywizujących	rezultatu os.	0	100
Liczba zrealizowanych wydarzeń mających na celu integrację i aktywizację mieszkańców	rezultatu szt.	0	5
CEL STRATEGICZNY 2: Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości			
Liczba przedsięwzięć	szt.	2 (zaplanowanych)	2 (zrealizowanych)
Liczba osób objętych wsparciem w zakresie aktywizacji zawodowej	produktu os.	0	30
Liczba przedsiębiorstw i osób planujących założyć działalność gospodarczą, którzy otrzymali wsparcie	rezultatu os.	0	10
CEL STRATEGICZNY 3: Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji			
Liczba przedsięwzięć	szt.	3 (zaplanowanych)	3 (zrealizowanych)
Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg na obszarze rewitalizacji	produktu km	0	1 km
Liczba zmodernizowanych obiektów na obszarze rewitalizacji	rezultatu szt.	0	1

Źródło: Opracowanie własne

9.3 Ocena stopnia realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji z użyciem informacji o stanie obszaru rewitalizacji

Coroczne sprawozdania ustalające stan zaawansowania przedsięwzięć będą służyć przygotowaniu całościowego raportu z oceny stopnia realizacji GPR, wymaganego do opracowania przez art. 22 ustawy o rewitalizacji co najmniej raz na 3 lata. Całościowa ocena postępów we wdrażaniu procesu rewitalizacji będzie realizowana w odniesieniu do celów strategicznych GPR, weryfikowanych z udziałem wskaźników odwołujących się do całościowych rezultatów osiągniętych przez politykę rewitalizacyjną.

Pierwsza ocena zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji Gminy Czarne odbędzie się w 2027 r. i będzie obejmować pierwszy trzyletni okres obowiązywania programu w latach 2024-

2026, kolejna w 2030 roku za okres 2027-2029 i ostatnia w roku 2030, czyli na zakończenie jego perspektywy.

W ramach procesu oceny aktualności i stopnia realizacji GPR Gminy Czarne będą prowadzone następujące czynności:

1. Pracownicy Urzędu Miasta i Gminy w Czarnem zwracają się do komórek i jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy w Czarnem, a także podmiotów zewnętrznych, o dane umożliwiające wyliczenie wskaźników wskazanych w tabeli pn. Zestaw wskaźników monitorowania stopnia realizacji celów GPR Gminy Czarne na lata 2024-2030 – w terminie do dnia 31 marca w cyklu trzyletnim.
2. Na podstawie zebranych danych powstaje analiza wskaźnikowa będąca elementem raportu dotyczącego oceny stopnia realizacji celów GPR, z uwzględnieniem wyników corocznych sprawozdań z monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, powstałych w okresie podlegającym raportowaniu. Raport uwzględnia również wyniki badania aktualności poszczególnych rozdziałów GPR.
3. Raport z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR zostaje przekazany do zaopiniowania Zespołowi ds. rewitalizacji, jak również Komitetowi Rewitalizacji. Uzyskiwanie opinii następuje w terminie do dnia 30 maja w cyklu 3-letnim. Podczas posiedzenia Komitetu Rewitalizacji zostaje wypracowana ocena jakościowa procesu, uwzględniającej perspektywę mieszkańców obszaru rewitalizacji.
4. Burmistrz Czarnego zatwierdza raport z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR oraz umieszcza go na BIP - w terminie do dnia 30 września w cyklu 3-letnim. Raport będzie stanowił podstawę zaleceń na kolejne lata wdrażania GPR.
5. W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, Burmistrz Czarnego występuje do Rady Miejskiej w Czarnem z wnioskiem o jego zmianę (art. 22 ust. 3 ustawy o rewitalizacji). W przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, Rada Miejska uchyla uchwałę w sprawie GPR w całości.

Tabela 20. Zestaw wskaźników monitorowania stopnia realizacji celów GPR na lata 2024-2030 (dla cyklu 3-letniego)

Wskaźnik	Źródło	Poziom w roku bazowym (2022)	Ocena realizacji	Poziom w roku docelowym (2030)
CEL STRATEGICZNY 1: Kompleksowe rozwiązywanie problemów mieszkańców i ich aktywizacja				
Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji	Urząd Miasta i Gminy	1 303	wzrasta	1304

	Czarne			
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarne	94	maleje	93
Liczba interwencji	Posterunek Policji w Czarne	243	maleje	242
CEL STRATEGICZNY 2: Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości				
Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji	Urząd Miasta i Gminy Czarne	65	wzrasta	66
Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON	Urząd Statystyczny w Gdańsku	204	wzrasta	205
CEL STRATEGICZNY 3: Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizacji				
Liczba obiektów komunalnych wymagających remontów na obszarze rewitalizacji	Urząd Miasta i Gminy Czarne	27	maleje	26
Liczba nieruchomości segregujących odpady	Urząd Miasta i Gminy Czarne	86	wzrasta	87

Źródło: Opracowanie własne.

Podstawowym narzędziem do śledzenia stopnia realizacji celów GPR są wskaźniki monitorowania czynników kryzysowych. Do oceny stopnia realizacji celów strategicznych GPR zostały wskazane wybrane wskaźniki umożliwiające ocenę stopnia rozwoju/degradacji obszaru rewitalizacji Gminy Czarne (w procesie monitorowania nie ma potrzeby ponownego badania wszystkich wskaźników użytych do delimitacji obszaru zdegradowanego). Wyboru wskaźników dokonano przy założeniu spójności problemowej mierników ze specyfiką celów oraz wynikającej z nich interwencji rewitalizacyjnej.

9.4 Ocena aktualności Gminnego Programu Rewitalizacji

Ustawa o rewitalizacji w art. 22 ust. 1 wymaga poddawania gminnego programu rewitalizacji cyklicznej ocenie aktualności (co najmniej raz na trzy lata). Badaniu temu poddawane są szczegółowe zapisy GPR - pod kątem spójności z bieżącym stanem procesu. Celem tej oceny jest identyfikacja przesłanek do zmiany GPR, służącej dostosowaniu go do aktualnych uwarunkowań, w jakich realizowana jest interwencja rewitalizacyjna. Badanie to umożliwia funkcjonowanie gminnego programu rewitalizacji w dłuższej perspektywie czasu, gdyż zabezpiecza program przed utratą walorów aktualności.

Przesłanką do aktualizacji GPR mogą być m.in. założenia diagnozy obszaru rewitalizacji, celów i kierunków działań, opisów projektów, umożliwiając korektę interwencji

rewitalizacyjnej. Dodatkowym argumentem może być również konieczność wprowadzenia zmian w opisach przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których przyczyną mogą być uwarunkowania związane z pozyskiwaniem środków finansowych na ich realizację.

Wnioski o włączenie do programu nowych przedsięwzięć powinny zostać potwierdzone ustaleniami raportu z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR.

W sytuacji dołączania nowych projektów do programu należy potwierdzić ich związek z celami procesu rewitalizacji Gminy Czarne oraz zgodność z lokalnymi dokumentami strategicznymi. Nowe projekty rewitalizacyjne powinny charakteryzować się wysokim stopniem przygotowania do realizacji, a także dużym potencjałem do kreowania spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji i zaspokajać pilne potrzeby lokalnej społeczności.

Zmiany w otoczeniu dokumentów strategicznych, a także w szacunkowych ramach finansowych, nie będą wywoływały konieczności zmian GPR, jeśli nie będą ograniczać możliwości dalszej realizacji jego strategicznych założeń.

Rekomendacja związana z rozpoczęciem procedury zmiany GPR Gminy Czarne powinna wynikać z raportu z oceny aktualności i stopnia realizacji programu, a następnie zostać zaopiniowana przez Komitet Rewitalizacji. W dalszej kolejności, zgodnie z ustawą o rewitalizacji, wójt gminy występuje do rady gminy z wnioskiem o zmianę GPR. Do wniosku zostaje załączona opinia Komitetu Rewitalizacji. Zmiana programu rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on uchwalony. Jeśli raport z oceny stopnia realizacji GPR przygotowany w 2030 r. nie potwierdzi realizacji zakładanych celów procesu, program rewitalizacji należy wydłużyć na kolejne lata, umożliwiając wdrożenie wszystkich zaplanowanych w nim zamierzeń.

10 POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

10.1 Powiązania ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Czarne

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Czarne” jest podstawowym dokumentem planistycznym gminy. Jest dokumentem określającym długookresową politykę przestrzenną władz lokalnych poprzez wskazanie układu obszarów funkcjonalnych oraz problemów strategicznych, wymagających rozwiązania.

Obecnie obowiązujące studium zostało podjęte uchwałą nr XLVII/297/10 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 27 października 2010 r. wraz ze zmianą przyjętą uchwałą nr 007.18.2023 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 27 kwietnia 2023 r.

Podstawowymi celami Studium są:

- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenie podstawy do koordynacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez planów.

Równie ważnym celem studium jest promocja rozwoju gminy.

W studium uwzględniono wytyczenie nowych obszarów rozwojowych (mieszkaniowych lub usługowych), które mogą zwiększyć korzyści gminy, w porównaniu do tych które wynikały z dotychczasowego sposobu zagospodarowania, a ich lokalizacja może umożliwić nisko- lub bez kosztowe uzbrojenie w infrastrukturę techniczną oraz jednocześnie podtrzymać dotychczasowe funkcje w tych obszarach, w których trwa lub rozpoczął się proces inwestycyjny. Poszerzono również zakres terenów, na których możliwa jest lokalizacja elektrowni wiatrowych wraz ze strefą ochronną, związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Wskazano ponadto obszary z dopuszczeniem lokalizacji instalacji wytwarzających energię elektryczną z wykorzystaniem energii promieniowania słonecznego – fotowoltaikę o mocy powyżej 500 kW.

Opisane powyżej zmiany przyczynią się do efektywniejszej i racjonalnej gospodarki przestrzennej dla określonego terenu oraz przyspieszenia procesów inwestycyjnych, które są szansą dla polepszenia sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+ pod względem przytoczonych celów i kierunków działań zgodny jest z celami określonymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Czarne.

10.2 Powiązania z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego (PZPWP)

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 określa politykę przestrzenną województwa pomorskiego, określa również model rozwoju przestrzennego, cele polityki przestrzennej i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa oraz rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych. Został przyjęty Uchwałą Nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.

PZPWP określa trzy cele polityki przestrzennego zagospodarowania województwa, mające charakter ogólny i określające „stany docelowe przestrzeni” w perspektywie roku 2030. Cele te są podporządkowane strategicznemu celowi prowadzenia polityki przestrzennej województwa, którym został wyrażony za pomocą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej OTWARTEJ POLICENTRYCZNEJ KONCENTRACJI, opisującego i obrazującego wyobrażenie tego, co ma zostać osiągnięte dzięki realizacji Planu.

Przyjęte w PZPWP cele polityki przestrzennego zagospodarowania województwa konkretyzowane są przez 13 kierunków polityki przestrzennego zagospodarowania województwa.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+ wpisuje się w niżej wymienione cele i kierunki polityki przestrzennej województwa pomorskiego:

- Cel 1. Wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy:
 - Kierunek 1.1. Kształtowanie struktur sieci osadniczej zgodnie z wymogami ładu przestrzennego.
 - Kierunek 1.2. Kształtowanie wysokiej jakości środowiska mieszkaniowego.
 - Kierunek 1.3. Racjonalizacja rozmieszczenia oraz poprawa dostępności infrastruktury społecznej i usług publicznych w tym zakresie.
 - Kierunek 1.4. Zapobieganie i ograniczanie skutków powodzi oraz innych zagrożeń naturalnych.
- Cel 2. Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo:
 - Kierunek 2.1. Efektywne i bezpieczne wykorzystanie zasobów przestrzeni przez gospodarkę.
 - Kierunek 2.3. Wzmacnianie całorocznej i atrakcyjnej oferty turystycznej w oparciu o zasoby i walory przyrodniczo-kulturowe, krajobrazowe i funkcje metropolitalne.
- Cel 3. Zachowane zasoby i walory środowiska:
 - Kierunek 3.1. Zachowanie i odtwarzanie zasobów środowiska przyrodniczego i jego spójności.
 - Kierunek 3.3. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń środowiska.

W Planie został określony także 4. cel polityki przestrzennego zagospodarowania województwa, odnoszący się do zidentyfikowanych obszarów funkcjonalnych, który ma charakter uszczegółwiający w stosunku do pozostałych celów, oraz integrujący zagadnienia ujmowane w trzech pierwszych celach, które są specyficzne dla danego obszaru. W ramach 4. celu zdefiniowano 5 kierunków polityki przestrzennego zagospodarowania województwa, odnoszących się do pięciu typów obszarów funkcjonalnych określonych w Planie. Gmina Czarne została zakwalifikowana do obszaru funkcjonalnego: Obszar Funkcjonalny „Środkowe Pomorze”. PZPWP określa wyzwanie rozwojowe dla ww. obszaru funkcjonalnego, jakim jest „przeciwdziałanie zagrożeniom peryferyzacji i odpływu mieszkańców przez przełamywanie barier dostępności transportowej, podniesienie atrakcyjności osiedleńczej obszaru oraz wykorzystanie lokalnych potencjałów dla rozwoju przemysłu nieuciążliwego oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych dla

rozwoju turystyki”. Pod względem przytoczonego powyżej celu najważniejsze kierunki działań w zakresie zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych, istotne dla Gminy Czarne to:

- Cel 4. Uruchomione potencjały rozwojowe obszarów funkcjonalnych:
 - Kierunek 4.4. Przeciwdziałanie postępującej marginalizacji przez poprawę dostępu do dóbr i usług i rozwijanie nowych funkcji.

10.3 Powiązania ze Strategią rozwoju województwa pomorskiego 2030 (SRWP)

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 została przyjęta uchwałą nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 roku.

Na rozwój województwa pomorskiego w perspektywie 2030 roku będą mieć wpływ trzy główne megatrendy: zmiany klimatyczne, postęp technologiczny oraz zmiany demograficzne, które oddziaływać będą na wszystkie obszary życia społeczno-gospodarczego województwa. Obszary działania w zakresie oddziaływania megatrendów wyznaczają:

- stan środowiska, bezpieczeństwo energetyczne i przestrzeń,
- dostępność usług publicznych,
- kapitał społeczny,
- konkurencyjność gospodarki.

Wizja, czyli obraz docelowego stanu województwa w perspektywie 2030 roku brzmi następująco: „Pomorskie w roku 2030 to region DOBROBYTU”. Realizacja tego celu została określona poprzez trzy cele strategiczne, a w ich obrębie dwanaście celów operacyjnych. Wśród elementów realizacyjnych Strategii rozwoju województwa pomorskiego 2030 istotne z punktu widzenia procesu rewitalizacji Gminy Czarne są w szczególności:

1. Cel strategiczny 1. Trwałe bezpieczeństwo, w tym:
 - Cel operacyjny 1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe:
 - Kierunek interwencji: Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz różnorodności biologicznej, a także rozwój terenów zieleni.
 - Kierunek interwencji: Zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne użycie oraz maksymalizacja skali recyklingu odpadów.
 - Cel operacyjny 1.2. Bezpieczeństwo energetyczne:
 - Kierunek interwencji: Poprawa jakości powietrza, w tym eliminacja smogu poprzez rozwój gospodarki niskoemisyjnej w sektorze publicznym, mieszkalnictwie, energetyce (kogeneracja wraz z miejskimi systemami ciepłowniczymi oraz usługi zapewniania komfortu termicznego w budynkach) oraz przedsiębiorstwach.

- Cel operacyjny 1.3. Bezpieczeństwo zdrowotne:
 - Kierunek interwencji: Kształtowanie współodpowiedzialności mieszkańców za ich stan zdrowia.
- 2. Cel strategiczny 2: Otwarta wspólnota regionalna, w tym:
 - Cel operacyjny 2.1. Fundamenty edukacji:
 - Kierunek interwencji: Rozwój kompetencji kluczowych uczniów.
 - Kierunek interwencji: Wzmocnienie integrującej roli szkół oraz ich współpracy ze środowiskiem lokalnym.
 - Kierunek interwencji: Tworzenie sieci współpracy oraz rozwój dialogu edukacyjnego i współpracy międzysektorowej.
 - Kierunek interwencji: Rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach oświatowych.
 - Kierunek interwencji: Selektywne wsparcie kształcenia zawodowego w branżach kluczowych dla gospodarki, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. zawodów przyszłości i nowoczesnych technologii.
 - Cel operacyjny 2.2. Wrażliwość społeczna:
 - Kierunek interwencji: Rozwój usług społecznych (w tym kadry i infrastruktury), w szczególności w formule zdeinstytucjonalizowanej, przy wykorzystaniu potencjału PES i NGO, na rzecz rodzin, osób z niepełnosprawnościami, osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów oraz seniorów.
 - Kierunek interwencji: Aktywizacja i (re)integracja społeczna oraz zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, kobiet, dzieci i młodzieży.
 - Kierunek interwencji: Realizacja programów w zakresie: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami, rozwoju ekonomii społecznej, współpracy z NGO, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
 - Cel operacyjny 2.3. Kapitał społeczny:
 - Kierunek interwencji: Podnoszenie wiedzy i świadomości wszystkich mieszkańców w obszarach kluczowych dla regionu, w szczególności: aktywności obywatelskiej i równego traktowania, kultury i tożsamości regionalnej, środowiska i klimatu,

zdrowego trybu życia, racjonalnych zachowań komunikacyjnych, cyfryzacji oraz przedsiębiorczości.

- Kierunek interwencji: Rozwój infrastruktury (instytucji) kultury, e-kultury oraz oferty uwzględniającej zagadnienia różnorodności kulturowej i dialogu obywatelskiego.
- Kierunek interwencji: Realizacja kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Kierunek interwencji: Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w sposób integrujący społeczności lokalne oraz podnoszenie świadomości w zakresie planowania przestrzennego i architektury.
- Cel operacyjny 2.4. Mobilność:
 - Kierunek interwencji: Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- 3. Cel strategiczny 3. Odporna gospodarka:
 - Cel operacyjny 3.1. Pozycja konkurencyjna, w tym pożądane kierunki zmian:
 - Kierunek interwencji: Wzmacnianie zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw do zmiennych warunków rynkowych i technologicznych.
 - Cel operacyjny 3.2. Rynek pracy:
 - Kierunek interwencji: Poprawa dostępności i jakości usług poradnictwa zawodowego.
 - Cel operacyjny 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego:
 - Kierunek interwencji: Poprawa jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego, w tym turystycznej, sportowej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów.
 - Kierunek interwencji: Zintegrowana informacja i kompleksowa promocja oferty czasu wolnego, w tym turystycznej, sportowej i kulturalnej.

Poszczególne cele SRWP tworzą spójny i komplementarny system, oparty na horyzontalnych zasadach: wielopoziomowego zarządzania i partnerstwa, tematycznego i terytorialnego ukierunkowania interwencji, racjonalnego gospodarowania przestrzenią, wymiaru cyfrowego, ukierunkowania na innowacje, korzystnego oddziaływania na klimat i środowisko, transformacji w kierunku GOZ, spójności społecznej, wspierania postaw obywatelskich, rynku pracy odpowiadającego na potrzeby gospodarki oraz wzrostu zatrudnienia, koncentracji na priorytetowych dziedzinach gospodarki. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+ pod względem przytoczonych celów i kierunków działań zgodny jest z celami określonymi w Strategii rozwoju województwa pomorskiego 2030.

10.4 Powiązania ze Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Czarne na lata 2016-2022

Niniejsza Strategia jest dokumentem, który wyznacza podstawowe kierunki rozwoju gminy w dziedzinie infrastruktury technicznej i społecznej, gospodarki oraz środowiska przyrodniczego, wykorzystujące lokalne uwarunkowania i potencjał rozwojowy. Mimo, że realizacja Strategii została zaprogramowana do roku 2022 i na chwilę obecną nie została uchwalona nowa, to realizacja założeń programu rewitalizacji jest powiązana z założeniami opisywanej Strategii.

W Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Czarne na lata 2016-2022 określono sześć strategicznych celów rozwoju oraz 16 celów szczegółowych, spośród których istotne z punktu widzenia procesu rewitalizacji Gminy Czarne są w szczególności:

- Cel strategiczny 2. Stymulowanie rozwoju lokalnych przedsiębiorców oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości:
 - Cel szczegółowy 2.1. Podnoszenie wiedzy i konkurencyjności przedsiębiorców.
- Cel strategiczny 3. Podejmowanie inwestycji infrastrukturalnych – szczególnie w zakresie infrastruktury drogowej oraz przygotowania terenów inwestycyjnych:
 - Cel szczegółowy 3.1. Podejmowanie i stymulowanie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury drogowej.
 - Cel szczegółowy 3.3. Inwestowanie w ogólnodostępną infrastrukturę.
- Cel strategiczny 4. Rozwój infrastruktury społecznej:
 - Cel szczegółowy 4.1. Kreowanie aktywnych, prospołecznych zachowań mieszkańców z myślą o podnoszeniu poziomu identyfikacji z obszarem gminy.
 - Cel szczegółowy 4.2. Działania rewitalizacyjne na obszarach społecznie zdegradowanych.
- Cel strategiczny 5. Inwestycje w rozwój bazy turystycznej i kulturalnej:
 - Cel szczegółowy 5.3. Rozbudowa infrastruktury kulturalnej.

Wobec powyższych informacji można stwierdzić, że realizacja założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2030+ jest powiązana z założeniami opisywanej Strategii.

10.5 Powiązania ze Strategią Rozwoju Sportu i Turystyki dla Gminy Czarne na lata 2014-2020

Niniejsza Strategia opracowana została jako element programu pilotażowego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Decydujemy razem”. Dokument był uzupełnieniem Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Czarne opracowanej na lata 2005-2015. Aktualizacja zapisów strategicznych w zakresie sportu i turystyki był wymogiem sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, regionu pomorskiego i Polski, w związku z możliwościami rozwoju i pozyskiwania środków zewnętrznych. Okres realizacji zaktualizowanego dokumentu

przyjęto na lata 2013-2020. Celem strategicznym był rozwój turystyki i rekreacji realizowany poprzez działania w zakresie ekologii (np. rozwijanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców Gminy Czarne i turystów, organizowanie pogadanek z dziećmi i młodzieżą na temat ekologii), społecznym (np. wzrost tożsamości lokalnej, poprawa warunków bytowych miejscowej ludności) oraz ekonomicznym (np. poprawa infrastruktury lokalnej).

11 OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH DOTYCZĄCYCH ZASOBU MIESZKANIOWEGO

Zaplanowane w Programie przedsięwzięcia nie rodzą konieczności wprowadzenia zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1182 i 1309).

W przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Czarne 2023+, nie przewiduje się zmian w Uchwale nr 0007.58.2023 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 30 listopada 2023 r. w sprawie: zmiany uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Czarne w latach 2020 – 2024.

12 KOMITET REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o rewitalizacji Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z realizacją procesu. W myśl art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji, uchwała określająca zasady wyznaczania składu i zasady działania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Czarne zostanie podjęta w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia GPR.

W skład komitetu wejdą przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji oraz art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Członkowie Komitetu zostaną powołani przez Burmistrza Czarnego na wspólną kadencję w drodze zarządzenia.

Komitet będzie liczył nie więcej niż 16 pełnoletnich członków, w tym:

- 1) jeden mieszkaniec obszaru rewitalizacji w Gminie Czarne,
- 2) jeden mieszkaniec Gminy Czarne, inny niż wymieniony w pkt 1,

- 3) do 3 przedstawicieli Urzędu Miasta i Gminy Czarne, gminnych jednostek organizacyjnych oraz spółek gminnych,
- 4) jeden przedstawiciel wspólnot mieszkaniowych, właścicieli lub użytkowników wieczystych nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji Gminy Czarne,
- 5) jeden przedstawiciel podmiotów zarządzających nieruchomościami z obszaru rewitalizacji Gminy Czarne, w tym m.in. spółdzielni mieszkaniowych, towarzystw budownictwa społecznego, społecznej inicjatywy mieszkaniowej,
- 6) do 2 przedstawicieli podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Czarne oraz organizacji zrzeszających pracodawców, izb gospodarczych i instytucji otoczenia biznesu,
- 7) do 3 przedstawicieli podmiotów prowadzących działalność społeczną na terenie Gminy Czarne, w tym co najmniej 1 przedstawiciel podmiotów ekonomii społecznej, 1 przedstawiciel podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska, 1 przedstawiciel podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, równości kobiet i mężczyzn oraz równości szans i niedyskryminacji,
- 8) 1 przedstawiciel Rady Miejskiej w Czarne,
- 9) do 2 przedstawicieli organów doradczych i konsultacyjnych Miasta i Gminy Czarne,
- 10) 1 przedstawiciel podmiotów wskazanych w art. 2 ust. 2 pkt 7 ustawy o rewitalizacji.

Wybór członków Komitetu Rewitalizacji Gminy Czarne będzie się odbywał w sposób przejrzysty i transparentny – kandydaci będą zobowiązani uzyskać poparcie co najmniej:

- 5 pełnoletnich mieszkańców obszaru rewitalizacji – dla zgłoszeń zamieszkujących obszar rewitalizacji,
- 5 pełnoletnich mieszkańców gminy w przypadku przedstawiciela mieszkańców Gminy Czarne, innych niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- 5 przedsiębiorców w przypadku przedstawiciela biznesu z terenu Gminy Czarne,
- 5 organizacji pozarządowych w przypadku przedstawiciela III sektora z terenu Gminy Czarne,
- 5 właścicieli nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji, w przypadku przedstawiciela wspólnot mieszkaniowych.

Przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy Czarne oraz gminnych jednostek organizacyjnych wskazywani są przez Burmistrza Czarne. Pozostałych kandydatów wskazują właściwe podmioty lub organy konsultacyjno-doradcze.

Kadencja komitetu będzie trwała 5 lat, co oznacza, iż perspektywa obowiązywania GPR do 2030 r. obejmie jego dwie kadencje. Obsługę organizacyjną komitetu zapewni Burmistrz Czarne. Za pracę w komitecie nie przysługuje wynagrodzenie.

Komitet Rewitalizacji Gminy Czarne będzie zajmował się w szczególności:

- opiniowaniem raportów z oceny aktualności i stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji,
- opiniowaniem raportów z monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- opiniowaniem projektów uchwał odnoszących się do obszaru rewitalizacji,
- opiniowaniem spraw związanych z realizowanym procesem partycypacji społecznej,
- opiniowaniem zmian gminnego programu rewitalizacji,
- doradztwem w sprawach związanych z przebiegiem procesu rewitalizacji Gminy Czarne.

Opinie Komitetu Rewitalizacji Gminy Czarne formułowane będą podczas jego posiedzeń, a w szczególnych przypadkach również drogą korespondencyjną. W przypadku, gdy głosowaniu poddawane będą projekty dokumentów, za których opracowanie odpowiedzialny jest wójt gminy, to zgodnie z art. 7 ust. 8 ustawy o rewitalizacji, przedstawiciele gminy, gminnych jednostek organizacyjnych, w tym gminnych osób prawnych, nie będą brali udziału w głosowaniu.

Komitet Rewitalizacji Gminy Czarne będzie stanowił najwyższą formę włączenia społecznego, świadcząc o udziale interesariuszy w procesie wdrażania i zarządzania GPR. Działalność komitetu umożliwi realizację obowiązków związanych z partycypacją społeczną w rewitalizacji, nałożonych na Gminę Czarne wymogami art. 5 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, w tym dotyczących m.in.:

- wspierania działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- wspierania inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w realizacji gminnego programu rewitalizacji,
- zapewnienia w czasie prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

W związku z tym, że Komitet Rewitalizacji Gminy Czarne nie został powołany przed uchwaleniem GPR, nie wskazuje się konieczności wprowadzania zmian do uchwały określającej zasady jego działania.

13 SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 12 ustawy o rewitalizacji w zapisach GPR konieczne jest wskazanie, czy na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zostanie ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji (SSR) wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania.

Realizacja zgłoszonych do GPR przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie wymaga uruchomienia Strefy, stąd nie planuje się ustanowienia SSR na obszarze rewitalizacji Gminy Czarne.

14 SPOSÓB REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

14.1 Zakres niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Polityka przestrzenna w Gminie Czarne realizowana jest w oparciu o Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjętego uchwałą Nr 0007.49.2013 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 24 października 2013 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Czarne, wraz ze zmianą przyjętą Uchwałą nr 007.18.2023 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 27 kwietnia 2023 r.

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (opizp), która weszła w życie 24 września 2023 r., usuwa studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako podstawowy dokument określający politykę przestrzenną gminy. Maksymalny horyzont czasowy obowiązywania studium to koniec 2025 r. Następnie zgodnie z nowymi przepisami ustawy opizp polityka przestrzenna będzie realizowana poprzez strategię rozwoju gminy oraz plan ogólny.

Znowelizowane przepisy wskazują na konieczność uwzględnienia w planie ogólnym uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności wytyczonych obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji⁶. Zatem opracowany w przyszłości plan ogólny powinien być zgodny z GPR w tym zakresie. Równocześnie zaktualizowana do nowych przepisów strategia rozwoju gminy powinna zawierać ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, w zakresie zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji⁷. Tym samym należy dokonując aktualizacji strategii lub opracowując nową strategię uwzględnić zapisy wskazane GPR, w celu zachowania wzajemnej spójności powiązanych dokumentów.

Nowe dokumenty powinny uwzględniać następujące rozstrzygnięcia przyjęte w GPR 2023+:

- poprawnie wskazywać granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- zapewniać spójność dokumentów z celami i kierunkami rewitalizacji wyrażonymi w GPR,

⁶ Art. 1 pkt 12 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw.

⁷ Art. 6 pkt. 1 pp. c ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw.

- zapewniać spójność pomiędzy wskazanymi obszarami i zapisami zawartymi w strategii rozwoju gminy i planie ogólnym,
- zapewniać zgodność ustaleń w zakresie przeznaczenia terenu oraz parametrów i wskaźników zabudowy w stosunku do planowanych przedsięwzięć na obszarze rewitalizacji.

14.2 Zakres miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalania albo zmiany

Na terenie miasta i gminy Czarne sukcesywnie sporządzane i uchwalane były miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego – akty prawa miejscowego, określające przeznaczenie terenu i warunki jego zagospodarowania, które są jednym z podstawowych narzędzi polityki przestrzennej gminy. W dokumentach tych, w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, wskazuje się możliwe kierunki zagospodarowania poszczególnych obszarów miasta i gminy.

Na terenie miejskim obowiązuje 3 miejscowe plany, tj.:

- 1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części obrębu miasta Czarne i części obrębu geodezyjnego Nadziejewo, przyjęty uchwałą nr XLVIII/301/10 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 8 listopada 2010 roku. Obręb Czarne – część miejska (teren zabudowany lub przeznaczony pod zainwestowanie) zajmuje powierzchnię około 670 ha.
- 2) Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu miasta Czarne i części obrębu geodezyjnego Nadziejewo zatwierdzona uchwałą nr 0007.36.2018 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 27 czerwca 2018 roku. Obszar opracowania planu składa się z 25 części o łącznej powierzchni wynoszącej ok. 72,47 ha. Tereny to rozrzucone są w granicach administracyjnych miasta i zlokalizowane są głównie w jego części centralnej i północnej.
- 3) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla działek położonych w mieście Czarne pomiędzy rzeką Czernicą i ul. Ogrodową zatwierdzony uchwałą nr 0007.29.2017 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 10 maja 2017.

Na terenie wiejskim obowiązuje 11 miejscowych planów, tj.:

- 1) Uchwała nr XXXV/186/1998 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 30 marca 1998 r. w sprawie zmiany planu zagospodarowania przestrzennego – Wieś Sierpowo.
- 2) Uchwała nr 0007.10.2014 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru we wsi Bińcze, gmina Czarne.

- 3) Uchwała nr 0007.11.2014 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 194/39 w obrębie geodezyjnym Sokole, gmina Czarne.
- 4) Uchwała nr 0007.12.2014 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 100/1 w obrębie geodezyjnym Biernatka, gmina Czarne.
- 5) Uchwała nr 0007.13.2014 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 357/15 w obrębie geodezyjnym Bińcze, gmina Czarne.
- 6) Uchwała nr 0007.14.2014 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 90/3 w obrębie geodezyjnym Raciniewo, gmina Czarne.
- 7) Uchwała nr 0007.15.2014 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 31/6 w obrębie geodezyjnym Domisław, gmina Czarne.
- 8) Uchwała nr 0007.16.2014 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 94/11 w obrębie geodezyjnym Biernatka, gmina Czarne.
- 9) Uchwała nr 0007.17.2014 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 189/12 w obrębie geodezyjnym Krzemieniewo, gmina Czarne.
- 10) Uchwała nr 0007.18.2014 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 115/4 w obrębie geodezyjnym Bińcze, gmina Czarne.
- 11) Uchwała nr 0007.7.2015 Rady Miejskiej w Czarnem z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów obejmujących część obrębów geodezyjnych Domisław, Nadziejewo, Raciniewo i Wyczechy, gmina Czarne.

Przy braku planu miejscowego, określenie sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji administracyjnej: o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu oraz ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Burmistrz Czarnego wydał w 2022 roku: 25 decyzji o warunkach zabudowy, 7 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i 196 wypisów i wyrysów oraz zaświadczeń.

Analiza zakresu przedsięwzięć rewitalizacyjnych w kwestii zgodności z obowiązującymi planami miejscowymi wykazała zgodność z obowiązującą polityką przestrzenną. GPR nie wskazuje tym samym mpzp koniecznych do uchwalenia albo zmiany na obszarze

rewitalizacji. Należy mieć na uwadze fakt, że opisy przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie zawierają szczegółowych parametrów inwestycji, które są ustalane na etapie szczegółowej dokumentacji projektowej. Wówczas może zostać ujawniona konieczność zmiany prawa miejscowego.

14.3 Miejsowy Plan Rewitalizacji

GPR nie wskazuje na konieczność sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37g ust.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

15 SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik mapowy – kierunki zmian przestrzenno-funkcjonalnych

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Wskazywane przez mieszkańców problemy obszaru rewitalizacji, które są bardziej widoczne niż w pozostałej części gminy. 21

SPIS TABEL

Tabela 1. Elementy struktury GPR 2023+ na tle wymogów ustawy wdrożeniowej dla strategii IIT	9
Tabela 2. Strefy delimitacji gminy Czarne oraz liczba mieszkańców	12
Tabela 3. Wskaźniki liczby osób korzystających z pomocy społecznej wg wybranych powodów w 2021 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców	15
Tabela 4. Wskaźniki sfery środowiskowej wg stanu w 2021 roku	18
Tabela 5. Wskaźniki sfery przestrzenno-funkcjonalnej wg stanu w 2021 roku	18
Tabela 6. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji	26
Tabela 7. Pogłębiona diagnoza problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji	27
Tabela 8. Zdefiniowane potrzeby obszaru rewitalizacji w Gminie Czarne	28
Tabela 9. Powiązania między problemami obszaru rewitalizacji, a elementami wizji, celami, kierunkami i podstawowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	33
Tabela 10. Szacunkowe ramy finansowe GPR z podziałem na źródła finansowania – podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	47
Tabela 11. Szacunkowe ramy finansowe GPR z podziałem na źródła finansowania – pozostałe	

<i>przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....</i>	<i>48</i>
<i>Tabela 12. Charakterystyka metodologii komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami i podmiotami je realizującymi</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 13. Powiązanie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z innymi przedsięwzięciami .</i>	<i>54</i>
<i>Tabela 14. Powiązanie pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z innymi przedsięwzięciami</i>	<i>56</i>
<i>Tabela 15. Oddziaływanie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególne sfery</i>	<i>56</i>
<i>Tabela 16. Oddziaływanie pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególne sfery.....</i>	<i>57</i>
<i>Tabela 17. Ramowy harmonogram realizacji Programu.....</i>	<i>74</i>
<i>Tabela 18. Formularz oceny stopnia realizacji przedsięwzięcia</i>	<i>77</i>
<i>Tabela 19. Wskaźniki monitorowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR 2023+ (dla cyklu rocznego)</i>	<i>78</i>
<i>Tabela 20. Zestaw wskaźników monitorowania stopnia realizacji celów GPR na lata 2024-2030 (dla cyklu 3-letniego)</i>	<i>80</i>

SPIS RYSUNKÓW

<i>Rysunek 1. Podział miasta Czarne na strefy</i>	<i>10</i>
<i>Rysunek 2. Podział gminy Czarne na strefy</i>	<i>11</i>
<i>Rysunek 3. Obszar rewitalizacji gminy Czarne</i>	<i>13</i>

